

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

1913. 44. szám.

Budapest, november 2.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre — — 12 korona

Félévre — — — 6 korona

Negyedévre — — 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.

Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A gyakorlati nyomozás oktatása a csendőrségnél és csendőrségi bünyügi muzeum.

Irta: dr. Kármán Elemér kir. járásbíró.

A folyó évi nyarán dr. Balogh Jenő kir. igazságügy-miniszter úr ó Nagyméltóságának kegyes megbízása és támogatása folytán alkalmam nyílt a gráci egyetemen az 1912-ben felállított és Dr. Hans Gross egyetemi tanár vezetésével álló »Bünyügi Egyetemi Intézet« (K. k. Kriminalistisches Universitäts Institut) megtekintésére és tanulmányozására. Ez az intézet az egyetem kebelében azt a célt szolgálja, hogy a büntetőjogban való oktatást a bünyügi segédtudományok alapján széles, az életből vett alapokra helyezve, azt a valósághoz közelebb hozza és ezáltal a bünyügi iránti érdeklődést és megértést fokozza, vagyis arra törekszik, hogy azok a fiatal emberek, a kik egyetemi hallgatókból valamikor büntetőbírák, vizsgálóbírák és ügyészek lesznek, már az egyetemen ismerkedjenek meg azzal, hogy a büntetett az életben miként jelenik meg, a büntetett hogyan tesz, vesz és dolgozik és melyek a nyomozásnak azok a módjai és segédeszközei, a melyeket a bünyügi hatóságok és közegek a büntetéseket elleni küzdelemben felhasználhatnak.

Ott szerzett tapasztalataim a bünyügi intézet e céljánál fogva arra indítanak, hogy miután a cél közös, a néhány lapon eszméket vessek fel arra nézve, hogy miként lehetne a csendőrség oktatásánál is hasonló módon eljárni.

Néhány szóban ismertetem ez okból a gráci intézet berendezését és rendszerét, azonban előrebocsátom, hogy hosszadalmas és kevésbé érdekes leírások helyett csel-szerűbbnek tartom az ott látottakat és tapasztaltakat mindjárt arra használni fel, hogy határozott programot nyújtsak a csendőrségi muzeum és oktatás ugyanolyan alapon való berendezésére nézve.

A gráci bünyügi egyetemi intézetet öt különböző osztály egységessége alkotja, nevezetesen:

1. előadások a bünyügi segédtudományok köréből,
2. kézikönyvtár,
3. bünyügi muzeum,
4. laboratórium,

5. kriminalisztikai állomás,

6. tudományos közlöny szerkesztése.

Ezekről az egyes berendezésekről a következőket kívánom felemlíteni:

A kriminalisztikai segédtudományok köréből merített előadások a következő tudományokról szólnak:

A) kriminalantropologia, vagyis bünyügi embertan;

B) kriminalpsychologia; bünyügi lélektan;

a) objektív értelemben, vagyis a büntetett lélektana, a tettes tevése és gondolkozása, érzelmi és akarat világa;

b) szubjektív értelemben: tehát a tanuvalomások lélektana, a szakértő, a bíró, az esküdtek lélektana Hans Gross kriminalpsychologiaja szerint;

C) kriminalisztika, vagyis a büntetett realitainak a tana Hans Gross ismeretes könyvének a rendszere szerint;

D) kriminalstatistika; bünyügi statistika.

A kézikönyvtár a következőkből áll:

A) Tiszán kriminalisztikai tartalmu munkák;

B) a fent említett kriminalisztikai segédtudományokról szóló munkák;

C) törvényszéki orvostani művek;

D) a törvényszéki elmekörtani művek;

E) általános lélektani könyvek és munkák;

F) olyan egyéb könyvek, a melyek fontos általános ismeretekről szólnak (lexikonszerű munkák stb.), továbbá technikai könyvek, fényképezésről, fegyverekről szóló munkák.

A bünyügi muzeumban lévő tárgyak a gráci intézetben 22 szekrényben vannak összeállítva a következő 32 csoportban:

1. Törvényszéki orvostani tárgyak, a mennyiben azok a szemléltető oktatás tárgyai lehetnek.
2. Olyan kéziművek, a melyekből a jogász lát-hatja, hogy a szakértő mit lát és következtet.
3. Mérgek és elhajtó szerek mint nyers anyagok és készítmények.
4. Testi sérteségek elkövetésére szolgáló eszközök.
5. Lövedékek: találtak, használtak és az összehason-lítás céljára szolgáló különböző lövedékek gyűjteménye.
6. és 7. Vérynnyomok, a melyek különböző alapon állottak elő és különböző módon lettek felvéve és meg-örízve.

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan
elismerett legjobb gyártm. szállít.
MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA
és. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Bakkói-Tárogató-felhalálója, Budapest,
11., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Öntőház-utca 3. — Régi hangszerek javi-
tása, vétele és becsesrelése. — Árjegyzék minden t. küldetik.

STOWASSER I.

8. Lábnymok: előállítottak és felvettek.
9. Ujjnyomok, természetben és fényképezve.
10. Különböző egyéb nyomok.
11. Játékkártyák, megjelöltek vagy hamisítottak és egyéb család játékokra szolgáló eszközök.
12. Megsejtítványok: okiratok, pecsétek, bélyegzők, mértékek és súlyok.
13. Tolvajszerszámok.
14. Valótlán régiségek, pénzek.
15. Gyűjtőgató szerszámok.
16. Büntetettek fényképei személyi adataikkal együtt.
17. Büntetettek kéziratai adataikkal együtt.
18. Makacs perlekedők beadványai.
19. Titkos írók és ezek megfektetése.
20. Teljes felvételek a bűncselekmény színhelyéről.
21. Jegyzőkönyvek másolatai, rajzok és felvételek.
22. Eltett, megszenesedett vagy felázott papírok restaurációi.

23. Fegyverek.
24. Tolvajnyelv, tolvajkifejezések gyűjteményei.
25. Tolvajjelek és egyéb tolvaj érintkezési módok.
26. A babona tárgyai.
27. Czigánydolgok, eszközök és szerszámok.
28. Az átalakoskodás tárgyai.
29. Letartóztatott egyének egymással való közlekedése, szórakozására vagy menekülésére használt eszközök.

30. Tetoválások rajzai.
31. Valóban megtörtént jelenségek magyarázására szolgáló összehasonlítási eszközök.
32. Varia: másuttal fel nem sorolt dolgok.

A bűnügyi múzeum egybeállítására vonatkozóan azt kell különösen megemlítenem, hogy Gross muzeuma annyiban különbözik minden egyéb muzeumtól, hogy míg egyéb múzeum nem más, mint a ritkaságok gyűjteménye és ilyenek a mai hazai gyűjteményeink is, addig a gráci múzeum azon az elven alapul, hogy a legtöbb jelenségnél a nagyobb tömeg hat tanulságosan. Ez nemcsak a megfigyelésekkel van így, például: lélektani dolgoknál, hanem a reális dolgoknál is. Gross az ő intézetében bizonyos irányban felvett olyan tárgyakat is, a melyek ott már többszörösen előfordulnak, p. o. hamis pecsétek, tolvajkulcsok, arzen-tükrök, bizonyos fegyverek stb. Az ember azt hiszi, hogy elegendő egy egyetlen darab abból, hogy lássuk, hogy az illető dolog hogy néz ki (p. o. egy egyetlen hamis pecsét, egy arzen-tükrök); az ő nézete azonban az, hogy csak ha 300 hamis pecsétünk vagy 200 különböző bűnügyben elkobzott arzen-tükrök felmutatni, van bizonyítva, hogy mennyire el van terjedve az illető tárgy, milyen veszedelmét rejt magában és milyen szükség van arra, hogy ezekre a dolgokra különös figyelmet fordítsunk. Ha sok száz hamiskulcs van a múzeum szekrényében, az bizonyítja a kriminalszociológiai mozzanatot: a tömeg

imponál. Önként értendőik természetesen, hogy mindenféle haszontalan lom összehordása felesleges; azonban a mint az nálunk szokás, hogy csupán a szenzációs bűnesetekben elkobzott különleges ritkaságok gyűjtetnek össze, ez legfeljebb szórakozásra, de nem valódi exakt tudományos munkálkodásra és oktatásra alkalmas.

A bűnügyi múzeum tárgyai részben olyanokból állnak, a melyeket a bíróságok küldenek be, részben pedig olyanok, a melyeket a laboratóriumban állítanak elő, a melyről alább fogunk szólni.

A gráci intézetet illetően az osztrák igazságügy-minisztérium 1913 február 9-ikén adott ki a hivatalos lapban egy rendeletet, a melyvel elrendelte a megfelelő tárgyak beküldését és az intézet ezen rendelet alapján fordult a különböző igazságügyi hatóságokhoz.

A bűnügyi intézet laboratóriuma a következő czélok-nak szolgál:

1. A bűnügyi múzeum számára szükséges tárgyak előállítására és megszerzésére.

2. A hallgatókkal való gyakorlatok és az oktatás számára; itt állítják elő és a hallgatókat begyakorolják lábnyomok, vérvonatok felvételére, rajzok, domború térképek és skiccek, modellek felvételére; eltett papírok egybeállítására, szenné égett iratok konzerválására, hamisítások vizsgálatára, írásvizsgálatokra, bűnügyi fényképek felvételére; daktiloszkópai gyakorlatokra, titkos írók megfektetésére stb.

3. Olyan munkálatokra, a melyek a kriminalisztikai állomás számára szükségesek és a melyek csupán laboratóriumban végezhetők.

A bűnügyi intézetek ötödik osztálya: a kriminalisztikai állomás; ez az osztály ugyanazt a hivatást teljesíti, mint az orvostudományi karon a klinika, nevezetesen a kizárólagos elméleti tanulmányoktól a gyakorlati munkára való átmenetet és a gyakorlati munka szükségleteit szolgálja.

Nem tartoznak ide azok az intézeti munkálatok, a melyekre már külön intézetek vannak, a melyek ugyan-csak a büntető igazságszolgáltatásnak tesznek szolgálatot, mint pl. a törvényszéki orvostani, a bírósági vegytudományi és a bakteriológiai intézetek.

Az idetartozó munkálatok a következők: Lábnymok kiegészítése, felvétele és értelmezése, különösen tökéletlen és nem tiszta lábnyomok magyarázása; vérvonatok felvilágosítása, lerajzolása, a mennyiben ezek nem esnek a törvényszéki orvos vagy az országos bírósági vegytudományi hatáskörébe; továbbá ujjnyomokról adandó felvilágosítások, úgy mint azt ma nálunk az országos bűnügyi nyilvántartó hivatal teszi, továbbá hamisítások, okiratok, pecsétek, mértékek, súlyok, hamis régiségek, művészeti tárgyak felett adott vélemény, a tolvajnyelv és tolvajjelek tárgyában adható felvilágosítások, a büntetettek egymással való érintkezésének, menekülési módjainak, a babonának, a czigányok szokásainak tárgyában

Ha fáj a feje ⁷ ne tetovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmákosabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Árát K 120. — Kapható minden gyógyszerben. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

Ponyatovszki a lipesei esata után megsebesülve az Elszerbe veti magát.

való vélemények, végül vélemény minden olyan bűnügyi kérdésben, a mely kívül esik az eddigi szakértők működési körén.

A gráci intézetnek különös nevezetessége két szempontnak a keresztültüvelében eszesosodik ki. Bűnügyi muzeuma és laboratóriuma teljesen elüt azoktól a muzeumoktól és laboratóriumoktól, a melyeket a külföldön és hazánkban is a nagyobb városok bűnügyi muzeumaiban, a melyek többnyire a rendőrségeken vannak felállítva, látunk. Ezek a bűnügyi muzeumok rendszerint bűnügyi ritkaságoknak és érdekességeknek a kiállítása, azaz olyan dolgokból áll és olyan dolgokat mutat fel, a melyek egyes különös érdekességgel bíró ügyekben bírtak valami jelentőséggel.

Ezzel szemben a gráci intézet elsősorban az *oktatás* célját szolgálva, ott minden feltalálható, a miből a leendő bűnügyi közeg okulhat. Ugyanabból az alapelvből indul ki, mint az orvosi kiképzés. Az orvostan-hallgatóból sem lehet gyakorló orvos addig, a míg az ő szakmájának a tárgyait, az ásványokat, a gyógynövényeket, a mérgeket, a betegeket, a hullát és a górcsoví készítményeket neki meg nem mutatták volna és el ne magyarázták volna neki, hogy hogyan folyik le mindegyik betegség, hogyan folytatódna az élettani folyamatok és mi ezeknek a hatása. Így kellene lenni ennek a büntető jogásznál, de ugyanígy kell lenni a bűnügyi igazságszolgáltatás segédeinél: a csendőröknel is. Igaz ugyan, hogy a csendőri közegeknél a gyakorlatban való tanulás könnyebben megy, mert a csendőr hamarosan kijut a mindennapi életbe és tapasztalatot szerez, azonban a csendőrségnél többnyire olyan egyénnel lévén dolgozunk, a ki a középiskolát nem végezte el, egyfelől az általános ismeretek pótlására, másrészt pedig a gyakorlatban való képzés öntudatosá tételére szükséges az, hogy mintegy szemléltető oktatással vezessük be a csendőrt a bűnügyi gyakorlatba és megmutassuk neki a gyakorlatban való kiképzés módját. A muzeumi oktatás alapelve e szerint az, hogy ott nemcsak azokat a dolgokat kell feltalálni, a melyek megtörtént bűnyekben valóban előfordultak és elköszás útján jutottak oda, hanem mindazoknak a tárgyaknak és dolgoknak rendszeresen csoportosítva kell lenni, a melyek a bűnyben egyáltalán jelentőséggel bírnak. Így például a fegyverek csoportjánál egy oly teljes fegyver- és lövedékgyűjteményre van szükségünk, a melyből a fegyvertan teljesen elsajátítható, vagy pedig a mérgek, elhajtó szerek csoportjánál fel kell találnunk mindazokat a növényi és ásványi szereket, a melyek a bűnügyi praxisban előfordulhatnak. A leendő vizsgálóbíró vagy csendőr hamarosan juthat például abba a helyzetbe, hogy házkutatást tartson valamely méregnek az előkerítése végett. Neki tehát képességgel kell bírnia arra, hogy megismerje, milyenek az egyes mérgek, mert különben a házkutatás-

nál nem fogja tudni azt felismerni és őrizetébe venni. Ezt tehát előbb látnia kell.

A másik nevezetesség, a mi a gráci intézetet különösen a mi szempontunkból teszi jelentőssé az, hogy abban az intézetben a nyomozás segédesszéi közül nemcsak azokat a bonyolódott műszereket és módszereket találjuk meg, a melyeket városi központokban szokott a kriminalisztika minden eszközzel felszerelt rendőrtisztviselő használni, hanem megtaláljuk ott azokat az egész közönséges módokat és eszközöket, a melyek falun, vidéken mindenki által igen könnyen igénybevehetők abból a czélból, hogy a nyomokat biztosíthassa. A nagy mester, Dr. Hans Gross, a ki ezt a muzeumot alapította, és abban oktatva azt vezeti és a kit e lapok olvasói átdolgozott czikkeiből jól ismernek, maga is vidéki helyen volt vizsgálóbíró és különösen a csendőrséggel dolgozott és mutatta fel legkiválóbb nyomozások egész sorozatát; muzeumban is meglátja az, hogy vidéki szolgálatban szerzett tapasztalatait is figyelembe vette és a muzeumnak egy egész sereg érdekességét csendőrök hordták össze és csendőrök készítették el.

Ezek az alapelvek mit sem tesznek inkább czélszerűvé, mint hogy a gráci muzeum alapján kíséreljem meg felállítani a tervet, hogy a *csendőrségnél hogyan lehetne hasonló alapokon keresztülvihető a gyakorlati nyomozás oktatása*. Magától értetődik, hogy ott az intézet részeiből csupán kettőre van szükség: egy csendőrségi muzeumra, a melynek segítségével az oktatás történik és egy kisebb laboratóriumra, a hol a csendőrök dolgozhassanak.

E két intézmény részletei a következők lennének.

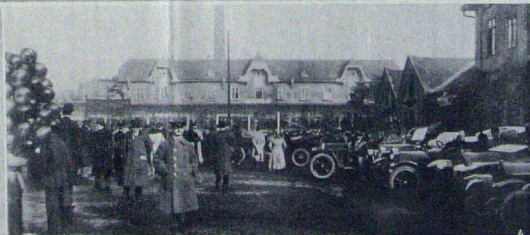
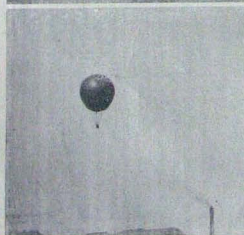
Csendőrségi bűnügyi muzeum.

A gyakorlati nyomozás oktatása a csendőrségnél ez idő szerint többnyire azon tankönyv alapján történik, a melyet *«Útmutatás a bűnügyi nyomozás alkalmával követendő eljárásra nézve»* ezim 1911. évben a m. kir. csendőrség egy kiváló tisztjével egybeállítottunk. Kellő szerénységgel jegyzem fel, hogy ez a könyv az illetékes kormányok és csendőrkerületi parancsnokságok által történt felülbírlás után tankönyvvé vezetett be, úgy hogy czélszerűnek mutatkozik a muzeumi oktatást ennek a könyvnek a rendszeréhez alkalmazni, vagyis oda törekedni, hogy a bűnügyi muzeum tulajdonképpen ne legyen egyéb, mint az ehhez a munkához való szemléltető gyűjtemény. Távolságomtól állítani, hogy a munka tökéletes (az már ma is pótlandó és bővítendő lenne), de a mennyiben az továbbra is az oktatás alapjául szolgál és oktatásánál a muzeum igénybe vétetné, kitűnőnek azok a hiányok és szükséges pótlások, a melyek abból nyilván azért is hiányoznak, mert a munka tulajdonkép kezdeményező kívánt ezen a téren lenni. Csúpan azt kívánom felemlíteni, hogy az egybegyűjtött anyag a

BUTOR

közpénzürt v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

1. A töltéskor katonák tartják a léggömböt. — 2. A 3-as számú léghajó felbocsátása. — 3. Egyik léghajó a keleti pályaudvar fölött. — Az üldözésre induló autók.

Léghajóüldözés automobilal, Budapesten október 19-én.

nagyváradi csendőrségi és altiszti iskolában az oktatásnál annak idején két éven át felhasználattott és az annak alapján való oktatás és vizsgáztatás is lehetőnek mutatkozott. Mindenesetre meg lehetne tehát kísérteni valahol egy ennek megfelelő múzeum létesítését is.

A *múzeum berendezése* ezek szerint két részből állna.

Az *első rész* magában foglalná azokat a tárgyakat, a melyek az egyes büntettek tanulmányozására szükségesek, a *második rész* pedig az egyes nyomozó cselekmények segédeszközeinek a gyűjteményét foglalná magában.

A) Az egyes büntettek.

I. A nem természetes halálesetek.

Ide tartoznának elsősorban:

1. A *testi sérülések* tanítására szükséges tárgyak. Ezek állának anatómiai készítményekből, száritott készítményekből és fényképekből, valamint azoknak az eszközöknek gyűjteményéből, a melyek ezeknek az elkövetésére szolgálnak.

a) *Tompa eszközök.* Büntügyekben eldobzott botok, karók, czölöp, dorong, kalapács, székláb, kocsilócs, balta, nyél, kulcs, kancsó, üveg, edény és egyéb tárgyak, természetesen elsősorban olyanok, a melyekhez valami érdekesség fűződik. Ezek után a tompa eszközök által okozott sérülések, felhámhorzsolások, vérálfutások, sebek, csonttörések rajzai, valamint száritott készítmények, a melyek a sérülések különböző alakjait mutatják, különösen olyanokat, a melyek valami különleges alkulatot tüntetnek fel és a készítmények mellett ott kell lennie az eszköznek is, a melynek a sérülés következménye volt, hogy a tanuló az eszköz és az eredmény összefüggését lássa.

b) *Metszett és vágott sebek.* Éles eszközök: kés, tör, kard, fejsze, fokos, szablya, szurony, oldalfegyver, gyalu, tü, olló, üvegdarabok, éles kövek. A készítmények különösen a nyakon és hason talált metszések, fejsze- és kardsérülések készítményeiből és a megfelelő rajzokból állnának és a sebek alakját mutatnák.

c) *Szurt sebek.* A tárgyak itt azonosak a metszett és vágott sebek elkövetésére szolgált eszközökkel, azonban a beszerzendő készítményeknek arra kell szolgálnok, hogy a szurt sebesatorna alakja, a bemeneti nyílás és a szurási csatorna szemlelhetővé tethető legyen.

d) *Lőtt sebek.* Itt helyezniük el a lőtt sebekre vonatkozó készítményeket, a melyek a bemeneti és kimeneti nyílások közötti különbséget, másfelől azokat az elváltozásokat mutatják, a melyek a golyó behatására keletkeznek. Itt találnok fel a be- és kimeneti nyílások különböző alakjait, a láng hatására keletkező hajzat leperzselését, a lőpor csapadékát, bőrre tapadó és beékelődött lőporzemoséket, odaszórtott fegyvercsoból tör-

tendő lövecsknél a bórallati jelenségeket, továbbá olyan csontkészítményeket, a melyek élő egyéneken különböző fegyverek behatására keletkeztek, másrészt pedig olyanok, a melyek egyes löfegyverek hatásának holttesteken való tanulmányozása alkalmával gyűjthetők össze. A fegyverek, vagyis a lövési sérülések előidézésére szolgáló eszközök nem ide lennének rendszeresítendőek, azért, mert a fegyvereknek egy külön rész lesz szentelendő, a mint az a tankönyvünkben is keresztyvitett.

2. *Vízben talált hullák.* Ilyeneknek a fényképei, továbbá a vízben keletkező sérüléseket feltűntető készítmények, a melyek részben horzsolások, vízben lévő kiálló tárgyakhoz való ütődés, dörzsölés folytán keletkeznek, részben vízi állatok idézik elő, valamint olyanok, a melyek a vízbeesés alkalmával jelentkező elváltozásokat és az ázás elváltozásait szemléltetik.

3. A *fulladási halál.* Idegen anyagnak, ételrészeknek a légutakban való hatását ábrázoló készítmények.

Az akasztásnál jelentkező elváltozások ábrázolása, a kézzel való megfojtásnál mutatkozó sérülések ábrázolása, akasztásnál és zsinegelenél használt kötelek hatása, végül a fulladási esetrekre vonatkozó fényképek, a melyek különösen azt demonstrálják, hogy milyen különböző helyzetben jöhet létre a megfullás.

4. *Öngyilkosság.* Az öngyilkosság eseteire vonatkozó tudnivalók különösen az önakasztásnál tehetőek szemlelhetővé. Ide sorolhatnók azokat a közismert ábrákat, a melyek azt mutatják, hogy az önakasztás a legkülönbözőbb helyzetben jöhet létre. Itt kellene azután az öngyilkosok leveleire, de különösen a színelő öngyilkosság eseteire vonatkozó múzeumi tárgyak elhelyezése, mint p. o. hamisított levelek, hamisított végrendeletek, valamint azok az egész különös dolgok, a melyeket az öngyilkosok gyakran egész érthetetlen módon produkálnak.

5. *Magzatelhajtás.* A magzatelhajtó szerek tudvalevőleg négyfélék: állati szerek, ásványi szerek, növényi szerek, valamint eszközök, a melyek erőművi hatást idéznek elő. Részletes felsorolásuk található könyvünk 77. lapján. Az itt felsorolt szerek lennének a múzeumban kiállítandók, úgy a mint az a természetrajzi múzeumban látható. Az állati szerek úgy természetes rovarállapotukban, mint készítmények alakjában, ugyanígy az ásványi és növényi szerek. A növényi szereknél különösen kiemelendőnek tartom azt, hogy azok nem növénygyűjtemény módjára itatóspapírosban őrzendők meg, mert annak kezelése lehetetlen, hanem rámban üveg alá téve a falon helyezendők el, azért hogy demonstrálásuk czélyszerűbb legyen.

Ezen az egybeállításon kívül szükséges azután, hogy megtörtént magzatelhajtási esetekben eldobzott tárgyak gyűjtessenek és ugyanígy állítassanak ki. Az előbbi, hogy úgy mondjam, elméleti egybeállítás arra szolgál,

Valódi tajtékipipák, szipkák

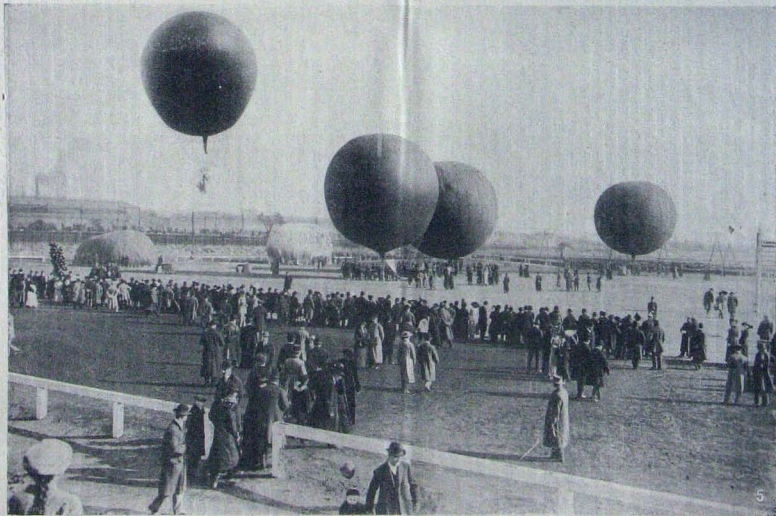
valamint az összes dohányzó-eszközök legjobb minőségben és legolcsóbban kaphatók

SCHWARTZ FÜLÖP UTÓDÁNÁL,

Szegeden, Károly-utca 6. — Alapított 1866-ban.

Csendőrség részére előnyös részletezett árkedvénnyel! Kíváncsiak képek árjegyzékkel valamint órsóknak választékkal szolgál.

5. A léggömbök a Tattersallban. (Az 1. és 5. számú kép Müller J., a 2. és 3. számú Hertzka Steff, a 4. számú Seebald felvétele.)

Léghajóildőzés automobillal, Budapesten október 19-én.

hogy a tanuló megismerje az egyes szereket a végből, ha majdan házkutatást kell tartania, a gyakorlati esetekben beszerzett tárgyak pedig a büntett előfordulási módjainak ismertetésére szolgálnak.

Ugyanis ide tartoznának azután a magzatelhajítás eredményeinek, szeszbén konzervált magzatoknak a példányai, a melyek különböző fejlődési fokozatában mutatnák az ébrénny, végül pedig a női ivarszerveknek és az ébrény fejlődésének s a szülésnek szemléltetésére vonatkozó anatómiai ábrák.

(Folyt. köv.)

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Eldorádó.

Már csak a halvány sejtések és legendák emlékeznek meg néha a közmondások Eldorádóról, az aranyorszogról, a miről körülbelül 400 év előtt beszéltek utóljára azok a spanyolok, a kik Kolumbusz Kristóf útmutatásai alapján megszállották a világ legdúsabb földjét, a délamerikai Andokot és a keleti partvidéket. Azóta mintha láthatatlan kezek tüntették volna el a mesebeli Eldorádót; senki nem tudott még a helyéről sem, sőt a történelem is régen elparentálta már ezt a mesének nyilvánított földet.

A tudomány azonban nem tért napirendre Eldorádó múltja fölött. A Columbia-egyetem küldötték egyik legkiválóbb archeológusát, Howard Saville professzort, a ki évekig tartó kutatások és ásatások után végre — mondhatni — megtalálta Eoudorban ezt az országot. Hat esztendő óta tartózkodott itt. Állandó érintkezést tartott fön a környező, alig ismert lakossággal, míg végre még a Columbia határa mellett, közvetlenül az egyenlítő téján eddig ismeretlen népfajtát talált, a melynek jellegzetes szokásai teljesen ráillenek Eldorádónak ama lakóira, a kikről négyszáz esztendővel ezelőtt még valóságos legendákat közltek a spanyol bevándorlók és utazók. Ezen a helyen, egy terjedelmes és termékeny pusztaságon olytatta Saville professzor ásatásait, a miknek eredményéről most számolt be egyik amerikai újságnban.

A professzor kutatásaiban a spanyol eredetű, valószínűtlennek nyilvánított útmutatások irányították s ezek alapján szemelte ki kutató helyül az egyenlítő-környéki területet. Az ásatások következtében a föld alatt talált romokból és egyéb régiségekből a legbiztosabban lehet arra következtetni, hogy ezen a helyen valamikor, még Amerika fölfedezése előtt oly nagyfokú kultúra volt, mely jóval felülmulta a kolumbiai chibchasok és a perui inkák hajdani közismert nagy kultúráját. Az inkák, valamint a chibchasok utódai észrevétlenül eltűntek. Bizonyára beleolvadtak abba a népvándorlásba, a mely Európából árasztotta el Dél-Amerikát. Eldorádó lakosainak utódai azonban minden valószínűség szerint változatlanul megmaradtak, mert az a maroknyi lakosság, a mit Saville professzor az említett vidékeken talált, teljesen olyan szokásokkal van felruházva, a minőkkel az újkor eleji spanyol írók ruházták fel Eldorádó lakosait.

Legajánáltságosabb és legesodáltságosabb sajátsága ennek a népnek az arany-ékszerek után való, szinte fanatikus vágyakozása. Valósággal egyedüli életcéljuk az, hogy

minél több ékszerrel díszítsék föl magukat s a köztekin-télynek szíves jóformán más szempontja, mint a nagy ékszerbirtoklás.

Hogy eddig nem olvadtak be a bevándorlók közé, annak politikai és természeti okai vannak. A hódító spanyolokat ugyanis évtizedekig foglalták le a földük délre lakó hatalmas és nagy ellentállást kifejtő inkák s így nem igen törődhetek az egyenlítő-körüli néptörzsekkel. De a bevándorlók nagyban hátráltatta az a körülmény is, hogy e vidékeken valósággal évről-évre tört ki a sárgaláz, a mit akkor még gyógykezeleni nem tudtak, s az eldorádói lakókat is nagyban pusztította. Ezért úgyszólván véglegesen elterelődött felőlük a tudomány figyelve mindaddig, a míg Saville közéjük nem ment.

Az ásatások közben sok olyan ékszert talált, a melyek teljesen azonosak a most viseltékkel. Díszes nyaklánczok és karkötőkön kívül sok lábújj-díszítő gyűrűt, valamint nagy lecsüngő fülönfüggő ékszereket is talált, a melyek az egész fül peremét vették körül. A kiasított ékszerek közt sok féldísz alakú ajakdíszítő is volt, valamint több orrczim-pába illesztett függő. Igen érdekes Savillenek egy csontvázelete is, amelynek harántul keresztülfúrt fogaiiban aranygömb végű csavarok voltak beillesztve minden egészségi szempont vagy czél nélkül. Az ajkakakat erősen kidomborította ez a különös ékszer, a mi a mai eldorádói utódoknál is nagyon kedvelt szépítő mód. Egyébb érthetetlen és megmagyarázhatatlan ékszerleletek minden valószínűség szerint a mellett szólnak, hogy az aranyország lakosai még a hasukba is bevették az aranydíszítéseket.

Több temetőt is ásatott ki, a melyek mind egy zsánerű sírokat tartalmaztak s a melyek mind eltértek a többi délamerikai népek sírjaitól. A csontvázak nagy része üld helyzetű s az ilyeneket nagyrésztben igen értékes és díszes ékszerek környezik. Ezek lehetnek — úgylátszik — Eldorádó arisztokratái.

Az ékszerek kidolgozása arról tanusodik, hogy az aranyfeldolgozás művészete oly nagy fokon állhatott már akkor, a minőre a mai fejlett ékszeriparban is alig találunk példát. Az arany valóssággal kizárólagos anyag lehetett náluk, mert még tűik, hajtűik és gépalaktrészeik is aranyból voltak. Hogy az aranyország lakói milyen forrásból jutottak a nagymennyiségű aranyhoz, az mindeztideig nincs eldöntve. Lehet, hogy e vidéken igen rejtetten aranyforrások vannak. Ezt a további kutatás van bízva eldönteni. Ha e folytatolagos kutatások eredménnyel járnak, akkor az egyenlítő mellett újból feltámad a felfedezés előtti Eldorádó.

KÉPEINKHEZ.

A lipcei csatából.

Lengyelország az 1795. évben Orosz- és Poroszországgal, valamint Ausztriával között felosztván, ezzel a lengyel nemzet kitöröltetett Európából önálló nemzeti sorából, a melyben pedig évszázadokon át dicsőségesen tartotta fenn magát.

I. Napoleon azonban, a ki annak idején Oroszországgal meghódítását vette terbe, az önállóságra még mindig törővők lengyelek segítségére is számítva, azzal az igérrel hódította maga részére a lengyeleket, ha az oro-

Örületbe

kergeli az embert a féjdalom, ha idejekorán nem vesszük elejét a bajnak. Mesés szernek bizonyult fogfájás, szába, csúsz, köcsvény, azonnali mindenféle háles esetén, felfájásnál, nőknél menstraotációs panaszoknál a GYARMATI-FELE UNIVERSAL TABLETTA. Egy tubus 20 tablettával árá 1 K. Megrendelhető a kéntőlani Gyarmati Emil gyógyszerésznél, Baja 121. sz. Eszen tabletták azonnali szűbályozzák a székletet, a miképpen nagyon fontos. Legelőször a pótul előbb beküldeni blyogebene.

szok elleni hadjárata sikerül, Lengyelország régi függetlenségét is vissza fogja állítani s hogy ígéretének nagyobb nyomateköt adjon, felállította a varsói hercegséget s egyébként is oly sikerrel folytatta Lengyelország függetlenítése iránti tevékenéseit, hogy szinte kétségtelenné vált az ottani sikeres befejezése.

Az 1812. évben Oroszországban szenvedett veszteségei azonban megtörték a nagy hódító hatalmát s a rá következő évben — 1813-ban — az egyesült osztrák-magyar, porosz és orosz hadseregek Lipsee mellett három napig tartó rendkívüli véres csatában teljesen leverték a győzhettelenek hitt Napoleont s így Lengyelország remélt függetlensége is megdőlt.

Ekkor történt, hogy a képeink egyikén bemutatott Poniatowszky József herceg, a ki a Napoleont támogató lengyel sereg vezére volt, a háború rendkívüli pusztításain, súlyos megsebesülésén, de különösen hazája függetlensége elvesztésén elkeseredve, mint másik képünk mutatja, ott a harcmezén, az Elzster-folyóba vetette magát.

*

Léghajóüldözés automobillal Budapesten.

További képeink a Budapesten október hó 19-én történt léghajóüldözés egyes mozzanatait mutatják. Ennek czélja azon körülmény beigazolása akart lenni, hogy a harezolók felek ama léghajócsait, a kik az ellenfél hadállását és haderejét kikélni törekednek, a harcászati eszközök közé már szintén felvett hadi-automobillokkal kell és lehet is ártalmatlanná tenni.

Ez a rendkívüli látványosságzámba menő produkció ezúttal sikerült is, a mennyiben a felbocsátott hét léghajó közül hatot sikerült az üldöző automobilloknak elfogni és leszállásra kényszeríteni. A hetedik azonban megmenekült.

Igaz, hogy ez esetben az elfogást nagyon megkönnyítette a széleses idő, a melyben a felbocsátott léghajók csak lassan haladtak tovább s úgyszólván percekig lebegtek egy helyen a levegőben, miközben a lég hajók kosaraiban levő tiszték nemzetiszínű szalagokat és zászlócskákat dobáltak le az ezrekre menő, zajosan eljenző-ujjongó kíváncsi közönségre.

HIREK.

Egy járőr tragédiája. A hidegkuti őrsről október 21-én rendes szolgálatba vezényelt Hódosi István csendőrből és Bertalan Mihály próbacsendőrből állott járőr 22-én Lendvakerállya községbe érkezett, hol a Ficzkó-család pálinkát főzött. Hódosi István csendőr a pálinkafőzési engedélyt ellenőrzendő, próbacsendőr járórtársát az udvaron hagyva betért a pálinkafőzédebe, hol a tulajdonoson kívül többen is üdözködtek. S miközben a csendőr a tulajdonossal beszélgetett, Hári Antal lendvakerállyai lakos egy fejszével a csendőrt orozva fejbévágta. A halálosan megsebesült csendőr összeesett s ekkor Hári a csendőrt fegyveréssel magához vére, az udvarra rohant és az ott üldöző próbacsendőrré, mielőtt a fegyverést használhatta volna, három lövést tett, mely lövések közül az egyik azt is életveszélyesen megsebesítette. E közben a pálinkafőzédben benmaradt egyének a halális süréllel vonagló Hódosi csendőrt estek s azt agyba-főbe verték. Az esemény hírére a helyszínrre sietett községi bíró az életveszélyesen megsebesült járőr tagjait kocsira tette s a muraszombati kórházba szállíttatta. Azonban Hódosi csendőr szenvedett sérülései következtében már utközben meghalt. A hidegkuti őrs legénysége a

tetteseket elfogta és a bíróságnak átadta. E megrázó katasztrófát, mely két virágzó életet semmisített meg, a járőr együttes fellépésére vonatkozó utasítás szigorú szem előtt tartása mellett el lehetett volna az oly súlyosan lakott járőrvetetőnek kerülni.

Ellenzegülés. Mészáros Gyula I. őrsvezető cz. őrmester október 21-én Zólyombrezón, Sepisják György ottani lakos, vasgyári munkás ellen, ki emberölés és lopás büntetettének, valamint hatóságelleni erőszak büntése miatt elfogása közben, az őt elfogandó járőrnek tettelegesen ellenzegült, súlyos, de nem életveszélyes sérüléssel végződő szuronyfegyvert használt.

KÜLÖNFÉLÉK

A madárvonulás és a tél kezdete. Egy madárkedvelő a Rajna völgyéből a következőket írja a „Frankfurter Zeitung”-nak: Ha a vándormadarak gyorsan és biztos határozottsággal bonyolítják le az őszi költözés ügyét, akkor gyorsan beálló és szigorú télre kell számítani még akkor is, ha a madarak költözéskor idejében enyhe volt az időjárás. Így állítja ezt a néphagyomány, noha a madárkutató nem fogadja el egész valónak ezt a tant. Az idén azonban, úgy látszik, megvalósul ez az elmélet. Már szeptember végén meglevenedett a Rajna síkja, ez az ősrégi madárvonuló út, melyet benépesített a különféle vándormadarak tömege. Jóval előbb már útra gyülekeztek a réteken a golyák s a táviró- és telefonhuzalokon a fecskék. Október elején aztán ezek a madarak nagy gyorsasággal és utócsapatok hátrahagyása nélkül elvonultak. Különösen feltűnő gyors volt a fecskék bucsuja, melyek egyébkor jó időjárás esetében novemberig szoktak maradni s több ízben annyira megkéstek, hogy sokuk fagy és élelemhiány következtében elpusztult. A madárvédelem út és szép vívmánya, hogy ilyenkor az elgyengült fecskéket nagy kalitkáiban s gondosan elcsomagolva Chiasson át gyorsvonatokon Olaszországba szállították és szabadon bocsátották, hogy folytassák útjukat. Az idén pedig — mint nemrég mi is megírtuk — a szentbarnátgyi monostor szerzetesei vendégelték meg egy átvonuló fecsekcsapatot, melyet, miután az állatok a kedvükért fűtött monostorban töltötték a hideg éjszakát, másnap reggel nap sugaras időben tovább bocsátottak. Mostanában derült éjszakaiak a vadludak gárgóságát és a darvak trombitálását lehet hallani a levegőben. Minden valószínűség s a máris tapasztalható jelek szerint e madarak gyors elvonulása azt jelenti, hogy szigorú tél közeledik s az elől menekülnek el ily sietve szárnys dalosaink.

Az első cselédiskola. London egyik elővárosában, Southwarkban, nemrég nyitották meg az angol közoktatásügyi miniszter védoesége alatt álló első cselédiskolát. Tizenöt kisebb házból áll a telep, a melyekben a teljes háztartást és karbantartást ellátni a cselédjelöltek kötelesek. Az épületek, a melyek több tanítónő vezetése és felügyelete alatt állanak, a legmodernebb háztartási-, konyha- és mosógépekkel vannak felszerelve. A leányok földadat aztán, hogy ezeknek a berendezéseknek kezelésével alaposan megismerkedjenek, valamint az is, hogy élelmiszerekről és állatokról gondoskodjanak. A berendezést és a tantervet az egész londoni sajtó igen elismerően és helyrevalónak találja. Csúpn egyetlen lap akad, a „London Opinion”, a melynek némi kifogása van az új iskola tanterve ellen. Nem tartja szükségesnek ugyanis ez az újság, hogy a cselé-

dek a szakiskolában irodalmat és történelmet is tanuljanak, mert ez a két tantárgy igen sok cselédet fog visszariasztani az iskola látogatásától. Mi szükség is van arra, írja az említett lap, hogy a szakácsnő a takaréktüzhely mellett Homéroszból citáljon, miközben a pecsenyét elégeti, vagy hogy a szobalány Dante „Poklát” szavalja és ezalatt, tisztogatás közben értékes porcelánokat törjön össze?...

A mozi Japánban. Japánország földjén először 1896-ban mutattak mozgóképeket. Egy Prancini nevű mérnök importálta a találmányt és már a következő évben társaság alakult, a mely Prancini üzemet átvette. Ettől kezdve a japán mozi-élet rohamos fejlődésnek indult. 1897-ben már Tokióban és Jokohámában kinematográf-színházak épültek, a melyek belépődíja a mi pénzünk szerint 1—5 korona volt. Ezt az aránylag horribilis árú szívesen fizették mind az európaiak, a kiknek szűkre szabott szórakozásuk közt kapóra jött a mozi, mind a japánok, a kik köztudomás szerint rendkívül érdeklődnek az idegen nemzetek élete iránt. Ma a legdrágább mozik belépődíja 10—50 fillér. Oly nagy az érdeklődés a kinematográf iránt, hogy a tulajdonosoknak a gép szerkezetét is meg kell magyarázniok. Az orosz-japán háború után természetesen a háborús képek állottak az érdeklődés középpontján, olyannyira, hogy a japán trónörökös, a mostani mikádó is mozgófénykép-díszelőadásokat rendeztetett villájában. A kinematográf ma már a legnagyszerűbb szórakoztató intézménye Japánországnak és így a nagy filmgyárak gazdag piacra találtak ott. Ez természetesen konkurrencziát teremtett és ma már eredeti filmgyárai is vannak Japánországnak: Jokoto és Usueya. Eredeti japán felvételek — igen érthetően — nagyon érdeklik a közönséget, így a honi filmgyárak virulnak és nemskára a filmgyárak internacionális versenyébe bevonul a japán film. Érdekes fölemlíteni azt, hogy a japán nők — a kik egyébként a legjobb látogatói a mozinak — nem szeretik a szerelmi tárgyú képet; az olyan jelenetet pedig, a hol csokolódnak, hangos tiltakozással kísérik.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratos vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességnél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

M. A. 933. Nem számít.

P. az őrsparancsnok megadja a szükséges felvilágosítást.

T. Gy. Magánvagyonra foglalás alá esik, azoldja azonban nem.

567. Kérdései még koraiak.

Hosszuláb. 1. Ha panaszkodunk, forduljunk előjáróinkhoz.

2. Szolgálati ténykedés alatt enni és inni tilos.

55555. Igen.

259. Kiszereje meg a kérvény benyújtását.

R. J. K. Nem tudunk róla semmit.

H. P. Névtelen levelekre nincs válaszunk.

1414. Nincs igénye.

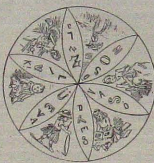
Balaton. November 1.

Besztercei érdeklődő. 1. Kérdését nem értjük. 2. Az illetékes pótzárny útján a kerületi parancsnoksághoz kell engedélyért folyamodni.

Fecskefityu. Olvassa el az 1908. évi XXXVI. t.-ez. (a büntető novella) 16. §-át.

FEJTÖRŐK.

Képtalány.

Számtalány.

Mi a legkönnyebb a számtalában?

Szótalány.

Benned is folyton szalad,
Vedd el az első betűjét,
Viz, olyan, mint a patak.

Megfejtési határidő: 1913 november 10-ig.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné szanatorium-sorsjegy lesz kioszolva.

Lapunk folyó évi 36. számában közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: „Ellenállhatatlanság”. — Szótalány: „Ecsel, Eset, Eret”. — Számtalány: „52 éves”.

Helyesen megfejtették 122-en; nyertes lett Pölöskei József az őrmester, kinek nyereményét, Erzsébet királyné szanatorium-sorsjegyet, Zákányné (Somogyi) el is küldöttük.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök
törlesztése.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek
létesítése.

részcsejtársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alapítke 1.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletitítés
ellenében.

Külföldi pénznekem vé-
tele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és
készpénzre való eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyveskérre. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünkkel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatlódó levonásával). 2. Oly takarékbetétek után, melynek a betét az 1. pontban jelzett, a megadott időt ki nem kéri, 5% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatlódó levonásával).

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki nyelvi zetek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy elzárólag biztosíték ellenében, júnyos kamattal melletti. Utványok, intévények és chequék beszedését vállalkozunk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és adunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. II. számú csendőrkörületi parancsnokság által:

a m. kir. V. számú csendőrkörület állományában:

Petrovics Péter, Karácsony Károly, Császár Lajos őrsvezető ez. őrmesterek, Magyar Domokos, Bondor Zsigmond, Hanzel József, Musitz Bálint, Futák Bertalan, Pleva Ferencz, Horváth József II. csendőr ez. őrmesterek, Kálmán József, Szeles András, Kiss András I., Csépei Vendel, Janosik István, Markos György, Szalai Sándor, Bednárk István, Szabó Géza, Follich József, Antalics György, Mészáros József I., Koreny Márton, Zsolnai Ferencz, Gálffy Péter, Hering József, Stefanik József, Simon József, Vallo János, Wiedler Lajos, Horváth Mihály, Bakó István, Vizsy Agoston, Czverenkér Márton, Porumb Tivadar, Somogyi István, Császár Gyula, Zarka Alajos, Szoboszlai András, Kiss Vidor, Oszkai Károly, Varga József I., Groszmann József, Kovács János I. és Blánár Vince csendőrök;

a m. kir. VI. számú csendőrkörület állományában:

Tólos Pál, Kiss János, Gál Ádám, Nagy Sándor, Juhász János, Kovács Gyula, Németh Imre, Pál János I., Márkus Károly, Horváth Ádám, Kerna István, Muijer Lukács, Soós József, Ludics Pál, Csizmadia Lajos, Németh Antal, Bein Jakab, Németh József VII., Tóth József, Kolosár Ferencz, Markotán Imre, Péter József, Kiss János III., Dömsé József, Barcza Máté, Németh István XIII., Milkovics István, Tarabó Ferencz, Gyimóti Pál, Gelencsér István, Kardos József II., Péka István, Gáspár József, Ferencs György, Horváth István I., Bejczy Kálmán, Illés János csendőrök;

a m. kir. VII. számú csendőrkörület állományában:

Kénesi Gergely járásőrmester, Santa József őrsvezető ez. őrmester, Szócs György, Gáspár David, Kasléder János és Győri András csendőr ez. őrmesterek, Cseke András, Pál István II., Iváncs Áron, Farkas János, Döményi Mihály, Bíró Boldizsár, Szántó János, Simon Gyula, Kóncsag Kálmán, Jánosi Albert, Benkő Dénes, Toma János, Szabó Albert, Ince László, Fábán Sándor, Bartis István, Istancsuj Dénes, Goga György, Bíró József, Ferencz József III., Mikola András, Bagoly Sámuel, Séra David, Tüzes László, Fülöp György, Megyeri József, Miklós Gergely, Szabó Mózes, Fodor Ferencz, Székely Sándor, Somorai Gábor, Pál Albert, Karácsony Dénes, Orbán Dénes, Simon János, Székely András V., Mihályi István és Járai József csendőrök: végül:

a m. kir. VIII. számú csendőrkörület állományában:

Tóth Imre, Csik János I., Nagy Imre, Pintye György, Holló Lajos, Dobrosi Imre, Surányi Gyula, Keserő Lajos, Veres István, Dragos Péter, Kelemen Lajos, Gál András, Bodnár Sándor, Szilágyi Imre, Szaniszló János, Radványi András, Csula György, Gombos Lajos, Szabó Lajos, Zaha Miron, Tóth István, Bereczki Mihály, Mester Lajos csendőröknek és Löcskei László próbacsendőrnek, a lefolyt feszült politikai mozgalmak ideje alatt őrsparancsnokai hathatós támogatásáért, illetve azok által kiadott rendelkezések pontos végrehajtásáért, a határszéli események beható megfigyeléséért, valamint az észlelt gyors bejelentéséért.

A tényleges szolgálati állományba felvétetik:

1913 november hó 1-ével:

Debreczeni Sándor nyugállományú m. kir. csendőr járásőrmester, az újból megéjtett felülvizsgálat eredménye alapján, mint «szolgálatképes».

Beosztási helye: Galánta.

Előléptettek:

1913 október hó 16-ával:

a m. kir. III. számú csendőrkörület állományában:

őrmesterekké:

Bordás József és Bányai Albert, őrsvezető ez. őrmesterek;

őrsvezető ez. őrmesterekké:

Hutvagner János és Ungi Mihály csendőr ez. őrmesterek.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

Az I. osztályú legénység katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. I. számú csendőrkörület állományában:

Dávid Ferencz járásőrmester, 1913 március 6-án és Mihály István járásőrmester, 1913 október 1-én;

a m. kir. IV. számú csendőrkörület állományában:

Csajkovicz Sándor törzsőrmester, 1913 október 1-én és Istók Mihály járásőrmester, 1913 október 23-án;

a m. kir. V. számú csendőrkörület állományában:

Pataki András járásőrmester, 1913 október 2-án;

a m. kir. VIII. számú csendőrkörület állományában:

Gál Ignác járásőrmester és Márton István törzsőrmester, 1913 október 1-én.

A II. osztályú legénység katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. I. számú csendőrkörület állományában:

Varga Károly és Sebestyén Imre csendőrök, 1913 október 6-án, Loránt József őrsvezető ez. őrmester, Fábán András csendőr ez. őrmester és Fábán József I. csendőr, 1913 október 7-én, Lukács Mihály csendőr ez. őrmester, 1913 október 8-án;

a m. kir. II. számú csendőrkörület állományában:

Cloos Keresztély csendőr ez. őrmester, 1913 szeptember 25-én, Budai János csendőr ez. őrmester és Hodoscsák János csendőr, 1913 szeptember 26-án, Kapás Mátyás őrsvezető ez. őrmester, Tok Pál, Kóka Gyárfás, Mihályovics Ferencz csendőrök, 1913 október 2-án, Tamás József I., Gaertner Mihály őrsvezető ez. őrmesterek, Dimény József és Páskó Miklós csendőr ez. őrmesterek, Gáspár János II., Balázs István és Sorbán Ottó csendőrök, 1913 október 3-án;

a m. kir. III. számú csendőrkörület állományában:

Szele György csendőr, 1913 július 3-án, Munkácsi Gábor csendőr ez. őrmester, 1913 július 20-án és Baranyi Sándor csendőr ez. őrmester, 1913 szept. 23-án, Dező Bálint őrsvezető ez. őrmester, Purgely József, Solti Sándor és Schuller János csendőr ez. őrmesterek, 1913 október 6-án, Horváth István II. és Papp Illés őrsvezető ez. őrmester, Mátyási János, Szoboszlai József, Majzlinger László, Papp Pál I., Nagy János II., Homonnai Gáspár csendőr ez. őrmesterek, Kontós Pál, Bródi István, Binszki István és Azari Gábor csendőrök, 1913 október 7-én, Kemény Pál őrsvezető ez. őrmester, Csanádi István csendőr ez. őrmester, Szabó Imre II.,

Palvik Gyula csendőrök, 1913 október 8-án és Rozsnyai János őrsvezető cz. őrmester, 1913 október 16-án;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Simon György őrsvezető cz. őrmester, 1913 október 6-án, Tamba Miklós, Vargha János, Pink Pál őrsvezető cz. őrmesterek, Trincán János, Ohladányuk László, Csaplár József csendőr cz. őrmesterek, Strébeli János, Koscsó Imre, Bazár György és Tóth György II. csendőr, 1913 október 7-én, Tóth Károly őrsvezető cz. őrmester, 1913 október 8-án, Énekes József őrsvezető cz. őrmester, 1913 október 24-én, Bíró Károly csendőr, 1913 október 25-én és Maté Pál csendőr cz. őrmester, 1913 október 26-án;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Kakas Sándor őrsvezető cz. őrmester, 1913 október 2-án, Mitana Marton, Pásztor Ferenc őrsvezető cz. őrmesterek és Zaboynik József csendőr, 1913 október 6-án, Csobay Géza őrmester, Farkas Balázs, Fitos József, Belédi István őrsvezető cz. őrmesterek, Kmety József, Moró Pál, Vidos György, Párizs István csendőrök, 1913 október 7-én és Hulik János őrsvezető cz. őrmester, 1913 október 10-én;

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Dungu György csendőr, 1913 június 8-án és Nyiri Lajos őrsvezető cz. őrmester, 1913 október 1-én.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Kovács György őrmester, Léway Mihály őrsvezető cz. őrmester, Szabó Sándor III., Székely Gyárfás, Brusznai József és K. Szűcs Gábor csendőrök 3—3 drb.; Sugár Géza őrsvezető cz. őrmester, Oláh János és Nagy Pál csendőrök 2—2 drb.;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Beck Mihály csendőr 5 drb.; Hegedűs István őrmester, Sánta Sándor, György József, Hegedűs Vince, Vörös Kálmán II., Hochmayer János, Kürthy Elek, Grinvaldsky Károly őrsvezető cz. őrmesterek, Váróczy Endre, Buti Péter, Törjék Mihály, Hegyesi Sándor, Berán András, Antal János és Kovács Miklós csendőrök 2—2 drb.; továbbá:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Holló Sándor őrmester és Barna András őrsvezető cz. őrmester 3—3 drb.; végül:

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Kozák János őrmester, Petők Sándor, Tihanyi Dániel, Sárközi Károly, Szőke Péter, Kardos József, Szűrös László és Kulcsár Ferenc csendőrök 3—3 drb.; Bodnár András, Ballács József járárszemesterek és Eszik Mihály csendőr 2—2 drb. 10—10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítették.

Járőrvezetői jelvényekkel elláttattak:

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában: Kiss László I., Angalét Mihály, Kelemen Boldizsár, Pásztor József, Petrő Mihály, Hegedűs Péter, Temer Lajos, Tokaji Gábor, Haller István, Orosz László, Makrai József és Plackinger Győző csendőrök.

Névváltoztatás.

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában: Jovánovics Zsivota csendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1913. évi 160,285/VI — a számú engedélye alapján, vezetéknévét «Jenci»-re változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában: Hamozner Mihály őrsvezető cz. őrmester, Nagy Máriával, 1913 szeptember 25-én, Téten.

Tóth Kálmán őrsvezető cz. őrmester, Lévai Terézszel, 1913 augusztus 3-án, Magyarlápón.

Csendőrségi kalapborítók a 1 kor. 50 fill. **Íróasztalra dobozok** a 6 kor. **Íróasztalra rekesz-fedőlapok** 60 és 80 fillér.

Mindeneket előírás szerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő kék prémis papírral bevonna — szolgálati könyvek, melyek hivatalból börtömben, kórházban, kózsákban és más helyeken használnak. A 20 K-n felül megrendelések portmentesek.

Makó Károly könyvtáros és dobozgyártó, Brassó.

FOGAK

ség teljes bizalmát sikerült elnyerni. «Patent» szájpadlás nélküli fogszorok és egyes fogak. Csopos fogak. 22 kar. aranykoronák. Foghuzás fájdalmentesen 2 K. Fogtömés arany, platina, ezüst és csementtel 4 K-tól. Fogtisztítás hófehérre 2 K. Az általam készített fogak azonnal megszáradnak, ragásra kitűnően alkalmasak. Szagot nem kapnak. Tíz évi írásbeli jótállás.

A t. csendőrségnek külön megállapított rendkívül olcsó árak! Telefon: József 41—16.

A hinek műfogra, foghuzásra, vagy fogtömésre van szüksége, az forduljon bizalommal lenti című fogtechnikushoz, mely 10 éves fennállással jó hírnevet szerzett és a közönség teljes bizalmát sikerült elnyerni.

FENYVESI JENŐ
ÁLL. VIZSGÁZOTT FOGTECHNIKUS FOGTECHNIKAI MŰTERME
Budapest, VII., Thököly-út 22. I. em.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 9. szám.

Szíves tudomásul, hogy üzlethelyiségünket, 1913. évi november hó 1-én VI. ker., Gyár-utca 26. szám alá (Gyár-utca és Horn Ede-utca sarkán) helyeztük át.

Az újonnan rendszeresített VI., X. és XX. éves keresztet I-rendű aranyozott minőségben a hozzávaló szalagokkal és sávokkal, nemkülönben az új mozgósítási emlékkereszt és szalag raktárunkon kapható.

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószerszám-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok és felszerelési cikkek legnagyobb raktára.

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

1913. 45. szám.

Budapest, november 9.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona

Félévre - - - 6 korona

Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A gyakorlati nyomozás oktatása a csendőrségnél és csendőrségi bűnügyi muzeum.

Irta: dr. Kármán Elemér kir. járásbíró.

(Folytatás.)

6. *Mérgezés.* A muzeumnak a mérgezésekre vonatkozó része körülbelül ugyanolyan alapon készíthető el, mint a magzatelhajtó szereknél említettem. Fel kell állítani egy elméleti mérgezőkreényt, a melyben egyes mérgek, a melyek mérgezések alkalmával szerepelni szoktak, természetes alakjukban vannak egybeállítva: ásványi, valamint növényi mérgek. Ezt úgy kell képzelni, mint a hogy az ásványtani muzeumban is üveg-búra alatt látjuk a különböző ásványokat. Ugyanígy készíthetők el a növényi mérgek gyógyszer alakban. Ezenfelül rámásban üvegtábla alatt állítandók ki a növényiek közül azok, a melyek mérges növényekként ismeretesek.

A gyakorlati mérgecsoportban látnok azután az egyes bűnügyekben elkövetett vagy a bírósági vegyszár által egyes esetekben a testtől elvont mérgeket, különösen arzéntükröket. Itt azután a tömeges beszerzésre is kell fektetni a súlyt. Az elkövetésoknál nagyon érdekes az, ha be tudjuk mutatni p. o. azt, a mi a görzi intézetben látható, hogy egy parasztnál tartott házkutatás alkalmával annyi arzént koboztak el, hogy azzal 3000 ember megmérgezhető. Ugyanígy látható az arzéntükrök csoportjában, hogy két év alatt hány és hány esetben fordult elő halálos arzénmérgezés. A nagyobb mértékben való beszerzés mutatja ugyanis az illető bünelekménynek és az ennek elkövetésére szolgáló eszköznek különös társadalmi veszélyességét. Egy arzéntükrör nem bizonyít semmit, de két év alatt megszerzett 300 arzéntükrör mutatja az arzénmérgezés elterjedtségének rettenetes társadalmi veszedelmét. És a csendőrré, mint közbiztonsági közege ez tanulságos.

7. *A fegyverek.* Ebben a csoportban egy teljes fegyvergyűjteményt kell beszerezniünk és azt lehető teljessé tenni, különös tekintettel arra, hogy egyébként is katonai egyének oktatásáról van szó. A közönségesen használatban lévő fegyvereken kívül a különös újabb fegyvereknek, például Browning-, Frommer-, Rott-fegyverek-

nek is ott kell lenniök, valamint a lövedékek gyűjteményének. Ez volna itt is az elméleti csoport. A gyakorlati csoportban azután látnok az orvadásztól elkövetett sajátságos fegyvereket, továbbá a lövedékeknek egyes esetekben elkövetett példányait, a melyek különösen ezeknek a deformálódásait mutatnák, végül átlótt épület-részek, ajtók, üveglakok példányait, a melyek azt mutatják, hogy a lövések milyen nyomot hagynak és annak az oktatására szolgálának, hogy hogyan kell a lövési nyomokból a lövés irányára és körülményeire következtetni.

8. *Gyujtogatás.* A gyujtogatási fejezethez a gyujtogatószközök kell gyűjtenünk. Itt, igen természetesen, gondolnunk kell arra, hogy az egész közönséges paraszti gyujtogatószközöket is össze kell szedniünk, mint tapló, bemártott rongy, olyanokat azonban, a melyek egyes ügyekben el lettek kobozva. Ez mutatja ugyanis, hogy a büntettes milyen eszközökkel szokott dolgozni. Mint különös érdekességet, lehet azután pokolgép is beszerezni, nemkülönben gyujtolóeszt, gyujtószinört és az ébresztőórából készített gyujtogatószközt. A gyűjtés itt bizonyos nehézséggel jár és sajnos, a kriminalisztikának ez a része nagyon sok nehézséggel küzd, előre látható tehát, hogy e részben a muzeumi oktatás is bizonyos nehézséggel fog járni.

9. *A lopás.* A lopás fejezetéhez tolvajszerszámokat, tolvajkulcsokat kell gyűjtenünk, azután zsebtolvajok által használt harapófogót, ollót, kést, a szállodai tolvajok által használt papusokat, harisnyákat, a cigány lábrongyát, tolvajlárczokat, ragasztószereket, a melyekkel üvegtáblák lettek beragasztva, hogy azután benyomhatók legyenek, továbbá a vásári és bolti tolvajok hosszú zsakalaku zsebeit, a perselytolvaj vesszőit és madár-nyvvel bekenet halcsontjait, magsejait, a vándorlegények üresbélű nádpálcáit, a melyekben a halcsontokat hordják, a cigány dobóborgait, a hamászó tolvajok vékony köteleit vaskapocsal, végül a vasuti tolvajok és tolvaj-nók gyűrűt és karpereczait, a melyekben apró késeket hordanak. Gyűjthetünk azután feljegyzéseket, jegyzékeket, a melyeket a vásári tolvajoknál találunk, valamint olyan térképet, a melyen a vásári tolvaj vagy a hamász-játékos megjelöli azokat a helyeket, a hova utazni készül.

Idetartoznának még a feltört, valamint ha ilyen

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosán elismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER I.

es. és kir. udvari és hadsereg szállít. a Rákóczi Tárog-tól feltalálója, Budapest, II. Lánchíd utca 5. — Gyár: Ótásház utca 3. — Egész hangszereket, tárogatás, valamint és beszerzés. — Árjegyzék minden hangsz. föl külön küldetük.

szerezni tudunk, thermitporral felrobbantott pénzszekrények és a robbantásra használt thermitpor.

10. *Pénzhamisítás.* Pénzhamisítási gépek, eszközök könnyen beszerezhetők. A fémpenzек öntésére szolgáló gipsz- vagy agyaglenyomatok, nemkülönbön a papírpénzек előállítására szolgáló fényképező-, rézmetsző- vagy könyvműdei eszközök, természetesen olyanok, a melyek megtörtént esetekben lettek felhasználva és a bíróság által elkobozva.

Hamispenzекet nehéz beszerezni, mert ugy a körmőzbányai m. kir. pénzverő hivatal, valamint az osztrák-magyar bank nem ad muzeumi czélokra hamisítványokat. A gráci muzeum fekvő iratokból megállapítottam azt, hogy ott ugyanez volt az eset, a mennyiben a pénzügyminisztérium nem engedte meg a hamispenzекnek a muzeum részére való kiadását.

Itt igazán nem segíthetünk magunkon másként, mint hogyha olyan esetekben, a mikor a bíróságnál nagyobb számban van elkobzott hamispenz, abból egy-kettőt elkörünk és a muzeumban felhasználjuk.

B) A nyomozás segédeszközei.

A csendőrségi muzeum második részében azokat a tárgyakat helyeznők el, a melyek a nyomozás segédeszközeül szolgálnak és a melyek az oktatásnál a nyomozás eszközeiként szerepelnek.

I. A helyszín s a nyomok felvétele.

1. Első csoportban találunk a *helyszínrajzokat*: olyanokat, a melyek valóban megtörtént bűnesetekben lettek elkészítve és a tárgyalásokon felhasználva, másrészt pedig olyanokat, a melyek mintául szolgálnának arra, hogy hogyan kell a helyszínen vázrajzokat készíteni. Helyiségek vázrajza, házak és beltelkek vázrajza, végül kiterjedtebb terepszek vázrajza lenne beszerzendő, illetve elkészítendő. Ott kellene azután találni a szemléltető oktatás czéljára az egyezményes jeleket is.

A helyszínrajzok mellett (ilyeneket bűnügyekből alig lehetne beszerezni, mert nem igen szoktak készíttetni) helyszínek *modelljei*. A gráci bűnügyi muzeumban egy pár nagyon sikerült modellt láttam, a melyeket történetesen csendőrök készítettek el és a melyekből kitűnik ennek a modellirozásnak a czélyszerűsége. Az ilyen modell rendszerint gipszből vagy pedig közönséges fazekas-agyagból készül és nagyobb területek, esetleg házak szemléltető feltüntetéseére szolgálnak, úgy, a mint az építészek szokták pályázataikon a megépítendő épület tervét bemutatni. De nagyon sikerültek a közönséges modell-kartonból készült modellek is (ilyent is láttam csendőroktól elkészítve) s az ilyenekhez alig kell több ügyesség, mint a mivel az iskolásgyerekék rendelkeznek, a tárgyalásokon azonban sokkal többet használ, mint a helyszínrajz.

2. A második csoportba a *fényképezés* tárgyai tartoz-

nak. Fényképezőgépek és a bűnügyi fényképezéshez szükséges szerek lennének beszerzendők, hogy azokon az ügyesebb csendőrök megtanulják a fényképezést. E mellett gyűjteni kellene helyszíni fényképeket különböző bűnesetekből: gyilkosságai esetekben felvett fényképeket, vasúti szerencsétlenségek, egyéb balesetek, betörések lopások, gyújtogatások és egyéb fontos esetekben felvett helyszíni fényképeket, végül Röntgen-fényképeket, valamint az írásvizsgálatok alkalmával felvett egybeahasonlító fényképeket is.

3. A harmadik csoportban a *lábnyomok* felvétélhez szükséges technikai tárgyakat találunk fel. Mindenekelőtt szükséges lenne azokat a szemléltetőképeket rajzoltatni meg és beszerezni be, a melyek az oktatásnál a járás szabályai, mechanizmusa, a fellépés és ellépés módját tüntetik fel, valamint a nyom keletkezését szemléltető képeket. Ezeket kell elmagyarázni az emberi járás törvényeit, valamint a nyomok keletkezésének a módjait. E mellett találunk azután a lábnyom felvételének a különböző eseteit, egyfelől a laboratóriumban előállított lábnyomfelvételeket, másfelől pedig olyan lábnyomfelvételeket, a melyeket valóban megtörtént bűnesetekből szerzenek be. Lefényképezett, földben vagy agyagban gipszszel felvett, stearinval, kénvel, viaszszal, ennyvel felvett különböző lábnyomok lennének ezek.

4. A negyedik csoportba az *ujjnyomok* felvételére vonatkozó tárgyakat soroznók.

Itt találunk a daktiloszkópiál felvétel módjait, úgy a mint az nálunk az Országos bűnügyi nyilvántartó hivatalban történik, nevezetesen: *ujjnyomati lapokat*, helyszínen felvett *ujjnyomokat*, valamint olyan különböző tárgyakat, a melyeken *ujjnyomot* találtak, hogy a csendőr lássa, hogy mily tárgyak körülbelül azok, a melyekről az *ujjnyomot* le lehet venni, azután itt találunk *ujjnyomati azonosításokat*, a melyeket az Országos bűnügyi nyilvántartó hivatal végzett és a melyek közül egy a fentemlített tankönyvünk 170. lapján látható: a dánosi csárdai ivójában talált borosporháról levett *ujjnyomok*.

Végül az *ujjnyomok* felvételéhez szükséges eszközök: festékek, grafit, indigó, anilin- és karminpor, Schneider-féle folie, valamint a legújabbban feltalált s a festékes berendezést helyettesítő D. Gietner-féle *Finger-print Outfit*, a mely zsebben hordható festékes lapokból álló fizet.

5. Az ötödik csoport a *véryomokra* vonatkozna. Vércseppek és azok felvételei, elsősorban olyanok, a melyek a vércseppek alakját mutatják: összefolyt vércseppek, menő egyén vércseppjei, álló egyén vércseppjei. Azután a véryomok felvételére szolgáló eszközök, a melyek közül ma a legjobb a Schneider féle folie.

Ezekhez sorakoznának: olyan anyagok feltüntetése, a melyeket első látszatra össze lehet tévesztetni a vércseppekkel, mint sósav vagy egyéb savas növénynedvek vasra cseppentve, nemkülönbön némely rozsdaecseppek, azután

Ha fáj a feje ⁷ ne tévovazsak, hanem használjon azonnal **Beretvá-s-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakaosabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.26. — Kapható minden gyógytárban. Készíti **Beretvá-s Tamás** gyógyszerész Kispeszen. Orvosok által ajánlja. Három dobozól ingy. postai szállítka.

Galicza Mihály és Bara Gábor őrsvezető, ez. őrmesterek feldisztése.

Suba Béla és Vadász Károly őrmesterek feldisztése.

elragott dobány, nedves agyagos talajon bizonyos gombák (porphyrum cruentum, achorium Schönleinii), a melyek ugyanugy néznek ki, mint a vércseppek. Ezekhez sorakoznának olyan mikroszkopiai felvételek, a melyeken a vérszálak különböző alakja lenne feltüntetve és a mely azt tenné szemléltetővé, hogy a vérszálak nagysága az emlősnél, hullőknél, madaraknál és az embernél más-más alakokat mutat. Igaz ugyan, hogy a csendőr nem igen jut abba a helyzetbe, hogy vörsvizsgálatban résztvegyen, de mégis tudnia kell arról, hogy nagyjában melyek azok az esetek, a mikor a vércseppekből egyáltalán következtetéseket lehet vonni.

6. A következő csoportba a *lővési nyomokat* soroznám. Ezek közül legfontosabb lenne egy olyan üvegtáblagyűjtemény beszerzése, a milyen Graczban is van és a mely az átlított üvegtáblák különböző lövési nyomait mutatja. Ezenfelül célszerű egyéb olyan tárgyak, különösen ruhaneműk beszerzése lefolytatott bűnügyekből, a melyek emberölési esetekben szerepeltek és a melyekből az ügyek ügyében következtetéseket vonnak le.

7. A hetedik csoportba olyan tárgyakat kellene sorozni, a melyek *egyéb nyomoknak* a bűnügyekben való szereplését világítanak meg, nevezetesen ilyenek bot, láb nyoma, lőláb-, kutyalábnym, keréknyom, hajszál, valamint a hajszálvizsgálatra elkészített hajszálak, olyan rajzok, a melyek a hajszálvizsgálat módját tüntetnek fel.

II. A tanúk s a terheltek kikérdezésére vonatkozó ismeretek.

A bűnügyi múzeum e részében azokat a tárgyakat állítanok össze, a melyek a nyomozásra vonatkozó lélektani ismeretek oktatásánál szolgálnának segédeszközkül. Nem akarok itt valami nagyon magas és elvont dolgokkal állni elő, hanem azok a dolgok, a melyek a középiskolai alsóbb oktatásban mint lélektani ismeretek szerepelnek, nézetem szerint a magasabb évfolyamokban lévő csendőröknek már az általános műveltség szempontjából is alig nélkülözhetők. A lélektani laboratóriumok kezdetlegesebb dolgait vélném itt felvenni, különösen azokat, a melyek az érzéki csalódásokra vonatkoznak. Első sorban a látási csalódások szerepelniének ilyenekül. A csendőrt figyelmeztetni kellene arra, hogy a terhelte, a tanu sokszor olyan érzéki csalódások alapján tévedhet és ezeknek a megmagyarázására mi sem célszerűbb, mint azok a tárgyak, a melyek az elemi pszichológiai kísérleteknél szoktak alkalmaztatni. Nagyon jól ismerjük pl. a beosztási csalódásokat, a geometriai optikai csalódásokat stb.

Idetartoznának azután a büntetések szemelyazonosságának megállapítására szolgáló módszerekre vonatkozó szemléltető tárgyak. Az Országos bűnügyi nyilvántartó hivatal úrlapjai, az ujjnyomatrendszer feltüntető ujjnyomatlapok, nagyított fényképei az ujjnyomatrendszer-

nek, nevezetesen az egyes ujjnyomati típusoknak, vagyis az ujjnyomatek nagyított fényképei. Azután az Országos bűnügyi nyilvántartó hivatal fényképpéldányai, végül a szemelyleírás oktatásához szükséges képek (körülből) ugy, a mint Besenyi László Béla főhadnagynak legutóbb megjelent szemelyleírási könyveskéjében azt megtaláljuk. Itt lehetne azután beszerezni külföldi szemelyazonosító hivataloknak a képeit, ujjnyomati és fényképrendszereit. Ezek ugyan nem feltétlenül szükséges dolgok, azonban a bűnügyi múzeum ezt cserepéldányként mindig beszerezheti a külföldi rendőrségi múzeumokból és ezek teljessé teszik a gyűjteményt és esetleg tovább dolgozni akaró fiatal tiszték számára tanulságos lehet.

A büntettes lélektani ismertetésére szolgálnának a tolvajjegy rajzai, koldusok, csavargók jeladásai, czinkek, a büntetések érintkezési módjai, szabadlábon és a fogházban előfordult érintkezést szolgáló tárgyak, valamint tolvajszótárak.

Végül egy ügyes gyűjteményt lehetne egybeállítani büntettesarcképekből, egyfelől nevezetesebb büntetések arcképeit, másfelől tipikus büntetések, csavargók, degeneráltak arcképeit. Nem célozom azt javasolni, hogy a csendőröket Lombroso ma már tévesnek felismert tanai szerint kellene oktatni, de egész bizonyos, hogy ezen büntetéstípusok bemutatása a kezdő csendőrre mégis birnak némi tanulsággal és így bizonyos fizionómiai alapgagorlatot is szerezhet. Ide lehetne azután sorolni a tetoválások rajzait és arcképeit, különösen azért, hogy a csendőr lássa, hogy azok közül milyen rajzok a gyakoriak és másrészt a csendőr megtanulja azokat lerajzolni a közel jövőben életheleptetendő szemelyleírás számára.

III. A bűnvádi eljárás tárgyai.

A bűnügyi múzeum ezen része egy kis irattár volna, a melyben nevezetesebb bűnesetekről jól és mintaszerűen megfogalmazott csendőri jelentések gyűjtetnének össze, ügyesebb nyomozások esetei, ezután ügyészi vádiratok, ítéletek mintái, hogy a csendőr lássa s megtanulja, hogy azok hogyan szólnak, továbbá figyelőlapok, nyomozólevelek mintái, egy szóval a bűnügyekben általában előforduló okiratok. Végül itt lehetne a letartóztatóintézetekre vonatkozó ismeretek tanítása céljára a fogházak, fogházak, javítóintézetek fényképeit és a börtönügyre vonatkozó tárgyakat, a mennyiben ezek megszerzhetők lennének, egybegyűjteni.

Beszerzés és kezelés.

A bűnügyi múzeum terve ez lenne. További kérdés már most az, hogy hogyan szerzettessenek be a csendőrségi múzeumba vonatkozó tárgyak és hogy hogyan kezeltessenek azok.

A mi a tárgyak *beszerzését* illeti, első alapszabályként

BUTOR

kézpénzért v. részletfizetésre legutánnyosabb áron
ERRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
BUDAPEST, VI. TEREZ-KÖRÜT 8. SZ.
Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

Az aradi kulturpalotn, melyet most, október 26-án avattak föl.

kell felállítani azt, hogy a csendőrségnél ma már létező muzeumok egyesíthessenek és az egyesített muzeum fenti módszer szerint rendeztessék be.

A jövőbeni beszerzést illetőleg különbséget kell tenni azon tárgyak között, a melyeket megtörtént bűnesetekből szerzünk be és azok között, a melyeket magunknak kell előállítanunk avagy megvásárolnunk.

A megtörtént bűnesetekben szereplő tárgyakat illetően a beszerzés a 20.001/908. I. M. sz. igazságügyminiszteri rendelet S. §-a szerint történne. E rendelet szerint:

„Mindazokat a tárgyakat, a melyeket a kir. bíróság elkoboztatott, az esküdtbíró vagy a kir. törvényszék hatásköréhez tartozó ügyekben a kir. ügyészség, a kir. járásbíró hatásköréhez tartozó ügyekben pedig a kir. járásbíró vagy a székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitányi hivatalánál vagy valamely csendőrségi parancsnokságnál vagy más közhatóságnál szervezett bünygyi muzeum megkeresésére az eljárás jogorvos befejezése után a muzeumnak megküldi.

A kir. ügyészség vagy a kir. járásbírósnak vezetője hivatalból is köteles a székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitányi hivatalánál szervezett vagy a legközelebb eső muzeumba küldeni azokat az elkobzott tárgyakat, a melyek megörzése a nyomozó hatóságoknak vagy a büntetőjogi tudományos továbbképzésnek czéljaira kívánatos.»

Ebből a rendelkezésből következik, hogy a terv szerint felállítandó muzeum vezetőjének jogában van az ilyen tárgyaknak a beszerzése, ez tehát könnyen menne. Ezenfelül intézkedni kellene az iránt, hogy a csendőrsők mindazokban az esetekben, a midőn valamely ügyben tanulságos büntérgyat találtak, vagy pedig a nyomozásnak valamely segédeszközét ügyesen alkalmazták, nyomat vettek fel, értesítsék a muzeumot a jelenléte áttétele mellett erről a tárgyról. Ha ez beérkezik, a bünygyi muzeum kezelője érdeklődjön a bünygy további sorsa iránt, megkeresést intézzen az illető bírósághoz, hogy a bünygy befejezte után azt a tárgyat a muzeumnak küldjék meg. Nagyon czélszerűnek mutatkozik a végből kis veresszínű táblácskát készíteni, a melyet már az illető csendőrső vagy pedig esetleg később a muzeum átiratban küld meg a bíróságnak a végből, hogy az a tárgyra rá erősíthessék és figyelmeztetőjélül szolgáljon arra, hogy az illető tárgy beküldendő a csendőrségi bünygyi muzeumba. Ezen az uton kell a muzeumot gyarapítani, ezek a tárgyak fogják megadni a bünygyi muzeum tulajdonképeni felszerelését és ennek a mód-nak talán legnagyobb előnye az, hogy költségben nem kerül.

Emellett ez a beszerzési mód rendszeres és nincs a muzeum arra utalva, hogy itt-ott hallott esetekben előforduló tárgyakat összekeregetni kelljen.

A többi tárgyakat, a melyek nem megtörtént esetekből származnak, hanem a melyeket elő kell állítani, a

csendőri muzeum laboratóriuma maga állíthatja elő. E végből szükség van egy kis laboratóriumra, a melyről azonban alább fogok szólni. (Vége köv.)

Kitüntetett csendőraltsztek.

Galicza Mihály és Bara Gábor őrsvezető cz. őrmesterek oly kiváló magatartást és dicséretes szolgálati tevékenységet fejtettek ki a háborus külpolitikai mozgalmak alatt, hogy ezért Ő Felsőge az ezüst érdemkeresztet juttatta nekik legfelsőbb elismerésül.

E kitüntetéssel való feldíszítésük szeptember hó 24-én az orsovai csendőrlaktanya udvarán történt és ezt a szakasparancsnok vezetése alatt kivonult legénység előtt Mráz Henrik százados szárnyparancsnok végezte, a ki igen szép beszédet intézett a kitüntettekhez, ismertette a legénység előtt azon ténykedésüket, a mely ezen legfelsőbb kitüntetésre őket érdemessé tette, s hasonló tevékenységre buzdította a legénységet.

A díszszakkal vonulása után a szép ünnepély véget ért.

Ugyancsak a háborus mozgalmak során kifejtett dicséretes szolgálati tevékenység legfelsőbb elismerésül a pancsovai szárnybeli Suba Béla őrmester a koronás ezüst érdemkeresztet, Vadász Károly őrmester pedig az ezüst érdemkeresztet kapta.

Tirts Béla százados szárnyparancsnok október 18-án tüzte fel a legfelsőbb kitüntetések eme látható jeleit a kitüntettek mellére, miközben a Pancsovára ez alkalomból összehgyült bajtársak előtt tartalmas szép beszédben ismertette a két altsztket kiváló érdemeit és buzgó szolgálati tevékenységét, a melyet a legfelsőbb szolgálati érdemeiknek előmozdítása czéljából kifejtettek.

Az ünnepély kedélyes lakoma követte.

Ez ünnepségek alkalmából felvett képeket olvasóinknak bemutatjuk.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Egy magyar hajótsztk a «Vultorno»-ról.

A «Vultorno» hajó borzalmas katasztrófa óta már eltelt jó pár nap anélkül, hogy meg tudták volna állapítani: kik veszték a hajó utasai és személyzete közül a tengerbe és hány embert mentettek meg a dróttalan táviró útján segítségül hívott hajók. A tűz kitörésének okáról, a mentés részleteiről és a kivándorlók sorsáról ellentétes hírek kerültek forgalomba, maga a hajóstársaság sem tudta biztosan, milyen sors érte utasait. A «Pesti Napló» szerkesztősége Rotterdamból érdekes sorokat kapott, a melyek megvilágítják a «Vultorno» és utasainak sorsát és sok új részletet tartalmaznak. A levelet az «Uranium Steam Ship Company Ltd.» — a melyeknek tulajdona volt tudvalevően az elégett gözös — egyik magyar tengerésztsztkje, Iberer Béla írta, a ki a «Vultorno» testvérhajóján, a «Campanellon» teljesít szolgálatot.

POLGÁR SÁNDOR
orvosi műszer- és kőtszer gyárosnál
telepe: Bpest, VII., Erzsébet-körút 50.

legújanságban beszerzethetők összes betegápolási tárgyak: kőtszerek, feekendők, m. kir. szék Polgár-félek, sörvőkötők, gummiharigák, összes francia övcsérek, különlegességek, stb. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve csak megadandó, mily tárgy srükségeltetik.

Kiem. hirdetés
költsége: minden
10% Ártávkor-
mánya Csendőrsé-
Lapok olvasóinak.

4. A Fábrián Gábor-szoba. — 5. Az ereklie-muzeum egyik fülkéje, melyben Vécsey tábornok az aradi régi temetőből áthozott kriptájának ajtaja és sírfelirata van elhelyezve. A két oldalon levő kis ládákban vannak Schweidel és Lászar tábornokok most feltalált csontmaradványai.

Az aradi kulturpalota, melyet most október 26-án avattak föl.

Iberer Béla tizennégy éves korában került el hazulról öccsével, Gézával együtt és a hamburgi tengerésziskolába iratkozott be. A tengerészsélt fáradaimaihoz úgy szoktatták hozzá, hogy keveset kapott enni, de annál többet verték. Iberer Béla most huszonhárom esztendeje járja a tengert, régebben a marokkói szultán szolgálatá az «El Sadit» nevű császári yachton. Négy évvel ezelőtt került az Uránium-társasághoz és azóta a «Campanello»-n szállítja a kivándorlókat Rotterdamból Newyorkba.

Az Urániumnak három gőzöse volt: a «Vultorno», a «Campanello» és az «Uránium», mind a három régi hajó, de azért még bírták az óceán viharait. A mint már megírtuk, a társaság hajóján szegény emberek vándoroltak ki, a kik csak azért bízták rá az életüket ezekre az öreg hajókra, mert rendkívül olcsón, 135 koronáért vitték el őket Amerikába. A társaságra olcsósága miatt nagyon haragudtak a konkurrens hajósvállalatok és ezért sokan azt hiszik Rotterdamban, hogy a hajót valamelyik hajóstársaság gyújtatta fel. Nagyon ritkán történik meg ugyanis az, hogy a hajón olyan tűz tör ki, a mely napokig lappang és a melyet csak akkor vesznek észre, a mikor menteni nem lehet. Gyapjával megrakott hajók már kigyulladtak így, de személyszállító gőzösök nem; nagy a valószínűsége tehát annak, hogy a hajót felgyújtották, még pedig az eddigi adatok szerint szabályozható «pokolgeppel».

A dolog úgy történhetett, hogy a hajón feledtek egy olyan ládát, a melyben óraműves gyűjtőszekerek voltak. Ezt berakták a hajó fenekére, a hol sűrűn egymásra rakva hevernek az árúk, a melyeknek feljé sem néz senki, a míg a rendeltetési kikötőbe be nem futnak. A tűz ott terjedhetett kamráról-kamrára csendesen, úgy, hogy a mikorra észrevették, a hajót megmenteni már nem lehetett. Az oltás nem vizel, hanem gőzzel történik, a melyvel elfojtják a tüzet. A régi, rozoga «Vultorno» 550.000 font sterlingre volt biztosítva, jóval az értékén felül.

A mikor a «Vultorno»-n a vesztély tudatára jöttek, nagy fejtelenség és remélt keletkezett az utasok között. A hajó személyzete, tiszték, legénység, gépészek és fűtők nyugodtak maradtak és teljesítették Inch kapitány parancsait, de a hajópinczérek, a stewardok megtagadták az engedelmséget. Ezek az emberek a legszemszédettebb sörpödekéből kerülnek ki, letört, pénztelen, kétségbeesett alakok, a kik elszegődnek hajópinczérnek, hogy ingyen átjussanak Amerikába és hogy ottan igazoló iratok nélkül is partra szállhassanak. A stewardok megrohták a mentőcsónakokat, elsőként akartak menekülni az égő hajóról. A kapitány látta, hogy csak a legnagyobb eréllyel lehet a feggelmet helyreállítani, elővette tehát revolverét és négy hajópinczért agyonlőtt. Erre a többiek megijedtek, kiszálltak a csónakból és szótlanul engedelmeskedtek a parancsoknak.

Iberer szerint legfeljebb ötven ember vesztette életét, még pedig azok, a kik az első mentőcsónakokban voltak, a melyeket a hullámok a hajó falához csaptak és összetörték. A katasztrófa után ugyanis nagy kód támadt, a mely miatt másnapig nem is lehetett a mentőcsónakokat mind megkeresni, addigra pedig jó néhányat elsodorhatott az áramlat. Ezeknek utasait valószínűleg szénszállító hajók vették fel, a melyek csak tíz-tizenkét nap múlva érnek valamelyik kikötőbe és csak akkor lehet majd pontosan megállapítani a katasztrófa áldozatainak számát.

A «Vultorno»-n sok horvát volt, de Magyarországon, Zemplén- és Sárosmegyékben is működnek a társaság

ügynökei, a kik kiszöktetik a határon az útlevel nélküli kivándorlókat. Az utasok legnagyobb része lengyel és orosz zsidó volt, a kiknek a hajón külön főztek. Rotterdamban a «Czár» nevű gőzös kilenczven menekültet tett partra, a kik mindenüket elveszítették az elégett hajón. Ezeket a hajóstársaság tetőtől-talpig felruházta. Furcsán néznek ki az úri telikabátban szegények — írja Iberer — és azután felrakták a «Campanello»-ra, a mely 16-án elindult velük Newyorkba.

Szegény magyarok, horvátok és lengyelzsidók a halálfelelemmel telít örökét, a borzalmas éjszakáért, úri telikabátot kaptak — az Uránium ezzel fizetett meg minden szenvedést — és azután felültek egykedvűen, fásultan a gőzösré, hogy még egyszer nekivágjanak az óceánnak, a mely már el akarta nyelni őket a hideg hullámsírba.

KÉPEINKHEZ.

Az aradi kulturpalota.

A többi képeken az aradi kulturpalotát s annak egyes beosztásait mutatjuk be olvasóinknak. E díszes palotát, a mely rendeltetésénél fogva a magyar kultúrának úgy művészi, mint építészeti tekintetben való hatalmas fejlődéséről tanuskodik, Jankovich Béla közoktatási, ügyi miniszter jelenlétében október hó 26-án avatták fel fényes ünnepség keretében.

A felavatási ünnepélyen Arad város illusztris közönységén kívül a környékbeli előkelőség is képviselve volt s mindannyian gyönyörködve szemléltek a palotát, a mely egyike Arad város legszebb épületeinek. Annál fogva pedig, hogy erekleje muzeumban a szabadságharcz kimagasló alakjainak eszmataraványai s más ugyancsak a szabadságharczozal kapcsolatos ereklyék itt vannak összegyűjtve, továbbá, mert általában a hazai, de különösen a délvideki művészeti, ipari és gazdasági művek, műtárgyak és termékeknek is értékes gyűjteménye van benne elhelyezve, bizonyára állandó és élénk látogatottságnak is fog örvendeni.

HIREK.

Vezénylés az országos csendőriskolába. A nagyvárdi országos csendőriskolába november 3-ára minden kerülettől 15—15, összesen 120 próbásendő, október 15-ére pedig az I. kerülettől 45 gyalog, a II. kerülettől 42 gyalog, 8 lovas, a III. kerülettől 23 gyalog, 20 lovas, a IV. kerülettől 44 gyalog, 3 lovas, az V. kerülettől 46 gyalog, a VI. kerülettől 79 gyalog, 10 lovas, a VII. kerülettől 48 gyalog, a VIII-ik kerülettől 33 gyalog- és 9 lovasesendő, összesen 410 altiszt iskolás vezényeltetett.

Rendfokozat elnevezésének megváltoztatása. Az 1913 október 30-án kelt 15,786/eln. 3. számú honvédelmi miniszteri körrendelet szerint, O császári és apostoli királyi felségének folyó évi október hó 9-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározása alapján, ezentúl a m. kir. honvédség eddigi törzserősterei a «nyilvánított erősterei»-i, a m. kir. honvédség eddigi törzsszámvivői pedig a «főszámvivői» elnevezést viselik.

Merénylet egy járőr ellen. Kolompán Dani fegyveres csavargó, október 24-én este 1/2 órákor a kecskeméti határban levő Möricz-tanyán időzött Thoma Márton őrmester és társa izsáki őrsbeli járőrre az ablakon

Az aradi kulturpalota, melyet most október 26-án avattak föl. — Az ereklye-muzeum nagy terme.

keresztül rá lőtt, de lövése nem talált. Thoma őrmester a merénylő ellen ismétlőpisztolyból szintén egy lövést intézett, mely azt jobb halántékon találva, halálosan megsebesítette.

Ellenszegülések. Német János II. zentai őrsbeli csendőr október 26-án, Zentán, Boros János ottani lakos, ellenszegülővel szemben, szolgálatteljesítés közben kardot használt s azt nyakszirten vágva, súlyosan megsebesítette.

Gamauf Sámuel csendőr, október 26-án Doborján községben (Sopron m.) Knébel Mátyás ellenszegülővel szemben, annak könnyű sérülésével végződő szuronyfogyvert használt.

Erdélyi László csendőr és Fehér Sándor próbacsendőrből állott járőr Gyömörén (Győr m.) október 26-án éjjel, Kiss Péter ottani lakos ellen, annak súlyos sérülésével végződő szuronyfegyvert használt.

Értesítés. A folyó évi október 23-án kelt 15,788/eln. 16. számú honvédelmi miniszteri «Értesítés» szerint, miután a m. kir. csendőrségnél elegendő tisztí sarjadék áll rendelkezésre: további intézkedésig a m. kir. csendőrséghez sem tényleges, sem tartalékos állományú zászlósok, hadapródok és hadapród-jelöltek próbaszolgálatra felvételt nem fognak.

KÜLÖNFÉLÉK

Eugénia császárné örököse. Egyetlen fiának halála óta Eugénia excsászárné annyira elvonultan él Farnborough Hill nevű birtokán, hogy a külvilágban már alig-alig kerül róla hír. Az utóbbi időben nyugtalanító hírek keringtek egészségi állapotáról. Bár nyolczvanhét éves, még kitűnően bírja magát. Mindazonáltal sokat

foglalkoznak mindenfelé azzal a kérdéssel, vajon ki fogja a császárné vagyonát örökölni. Természetesen a legkalandosabb számok keringenek a levegőben. Hiszen bizonyos, hogy az excsászárnénak nagyon jelentős vagyona van, csak hogy annyi még sincs, a hogy azt híresztelik. III. Napoleon ugyan gazdag ember volt, de nagy összegeket költött a mindenféle ármányos cselekedésre, agitációra a képviselővé és elnökké választásakor. A mikor a császári trónra lépett, jóformán egész vagyonát elköltötte volt. A czivillistája az akkori körülményekhez képest nagyon jelentékeny volt; kitett huszonöt milliót, melyet azonban szintén mindig elköltött. A császárné vagyona abból az összegből ered, a mely a császár halála után, a műtárgyak elárverezéséből befolyt, no meg az Angliában, Olaszországban és Spanyolországban levő birtokainak a jövedelméből. Miután 1879 óta, a mikor fiát elvesztette, a császárné nem költi el a jövedelmét, természetesen nagy összeg gyűlt fel, de azért harmincz milliónál nem igen van többje. Az örökös pedig alighanem Napoleon Viktor herceg, a bonapartista párt trónkövetelője és a felesége, Klementina belga hercegnő lesz.

A ravasz könyvkereskedő. Münchenből írják, hogy ott nagy sikere volt egy könyvkereskedőnek a következő szövegű hirdetéssel, a melyet egész sereg napilapban közöltetett: Kiadásomban legközelebb díszes kötésű könyv jelenik meg, a melynek ez a címe: Mit kell tudnia a fiatal leánynak férjhezmenése előtt? Erre a csábító hirdetésre természetesen egész serege jelentkezett a tudni és még inkább férjhez menni vágyó ifjú hölgyeknek, a kik közül nem kevesebben, mint huszonötzezen küldték be a kereskedőnek a könyv árát. A kiszolgálás gyorsasága tekintetében nem is lehetett panaszuk, mert a könyvet postafordultával megkapták,

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

Ó császári és apostoli királyi Felsége 1913. évi nov. hó 2-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával 1913. évi november hó 1-ével legkegyelmesebben *kievezni* méltóztatott:

a m. kir. csendőrség állományában:

ezredesekké:

a következő alezredeseket:

felsőbányai Bányay Albertet (rang 1913 december 27.)

a VII.

Szathmáry Józsefet (rang 1913 december 28.) a II. számú csendőrkörlet parancsnokát és

§ Lóránthazi és zágorhidai Lóránth Dénest (rang 1913 december 29.) a belügyminisztérium csendőrségi osztályának vezetőjét;

alezredesekké:

1913 november hó 1-ei ranggal:

a következő őrnagyokat:

Bariss Árpádot (1. rangszám), a honvédelmi minisztérium 16. osztályának vezetőjét és

Pfeiffer Károlyt (2. rangszám), az I. számú csendőrkörlet beosztott törzstisztjét;

őrnagyokká:

1913 november hó 1-ei ranggal:

a következő századosokat:

Záray Ödönt,	(2. rangszám)	a VII.
Almássy Zsigmondot,	(3. ")	az V.
peremartoni Virágh Lászlót,	(4. ")	a VIII.,
Czibere Istvánt,	(5. ")	a II. és
polyáni Boldizsár Andrást,	(6. ")	a IV. sz.

csendőrkörlet állományában;

századosokká:

1913 november hó 1-ei ranggal:

Baszler János főhadnagyot, (1. rangszám) a VIII. sz. csendőrkörlet állományában;

főhadnagyokká:

1913 november hó 1-ei ranggal:

a következő hadnagyokat:

Pongrácz Aladárt, (1. rangszám) az I.,
Hieronymi Lajost, (2. ") a IV. és
Mörizt Lászlót, (3. ") a VI. sz. csendőrkörlet állományában;

hadnagyokká:

1913 november hó 1-ei ranggal:

a következő zászlóosokat:

Szekeres Dezsőt, (1. rangszám) az I.,
Juhász Ferenczet, (2. ") a VII.,
Riesz Györgyöt, (3. ") a III.,
Szepessy Árpádot, (4. ") a IV. és
Császár Istvánt, (5. ") a VI. sz. csendőrkörlet állományában;

hadnagy-számvetővé:

1913 november hó 1-ei ranggal:

Molnár Károly számvetőistathelyettes, (1. rangszám) a III. számú csendőrkörlet állományában.

Ó császári és apostoli királyi Felsége 1913. évi október hó 14-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával: verebelyi Marsó György, III. számú csendőrkörletbeli ezredesnek, saját kérelmére a nyugállományba való helyezését legkegyelmesebben *elrendelni* méltóztatott.

A nyugállományba helyezés napja: 1913 november hó 1-je.

Lakhely: Budapest.

Ó császári és apostoli királyi Felsége 1913. évi szept. hó 28-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Várady Ede, IV. számú csendőrkörletbeli ezredesnek, a saját kérelmére megejtett felülvizsgálat alapján, mint jelenleg szolgálatképtelennek, *egy év tartamra várákózi illetékel való szabadságolását* legkegyelmesebben *elrendelni* méltóztatott.

A várákózi illetékel való szabadságolás kezdete: 1913. évi november hó 1-je.

Választott lakhely: Kécskemét.

Ó császári és apostoli királyi Felsége 1913. évi október hó 14-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával: Stolzenberg János, a magyar királyi belügyminisztérium csendőrségi osztályába beosztott I. osztályú csendőrfőszámtanácsosnak, saját kérelmére a nyugállományba való helyezését legkegyelmesebben *elrendelni* méltóztatott.

A nyugállományba helyezés napja: 1913. évi november hó 1-je.

Lakhely: Budapest.

Ó császári és apostoli királyi Felsége 1913. évi október hó 14-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával: nemesszeghi Nemesszeghy László, csendőrségi felszerelési anyagraktárbeli I. osztályú csendőrfőszámtanácsosnak, saját kérelmére a nyugállományba való helyezését legkegyelmesebben *elrendelni* méltóztatott.

A nyugállományba helyezés napja: 1913. évi november hó 1-je.

Lakhely: Budapest.

Kinevezetnek:

a m. kir. belügyminiszter urral egyetértőleg:

Záray Ödön VII., Almássy Zsigmond V., peremartoni Virágh László VIII., Czibere István II. és polyáni Boldizsár Andrást VI. számú csendőrkörletbeli őrnagyok: *beosztott törzstisztekké*; továbbá

1913 november hó 1-ével:

zászlóosokká:

a következő hadapródok:

Mazóly Béla, a VII., Paksy-Kis Tibor, a VIII. Erll Olívér, az I., Perényi Géza, a VI., Kamuty Lajos, a IV., Pinózes Zoltán, az I., dr. Gergely Sándor, az V. dr. Szűcs István és Stadler Ferenc, a VI., Danielovics Zsigmond, a III., Besser Béla, a II., Gayer József, a III., Szaploneczay György, a VIII., Szabó Jenő, a II., Hrabár Endre, Réz István és Bodoky László, a VII., Pap János, az V., Cségenyi István, a VI., Schifter Jenő, a VIII., Farkas Dezső, az V., Ringbauer Győző, a VII., Szende János, Nagy István, Kiss Ernő és Wufka Ernő, a IV., Tóth Ernő, az V., Elsner Gusztáv és dragomér-falvi Deák Ferenc, az I. számú csendőrkörlet állományában.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról sem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedő, gordonka, zenebálom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszert, húr-, sőt még Remenyi legújabb repülőgép zseket is nem olvassa, mely ingyen és bérmentve küldetik Budapestre! **Király-cs. 58.** külön költségvetés díjlanul. Kivétel a világ minden részébe ugyiszen és ingyenesen. Az összes hangszerek javítása szakemberrel és olcsón. - Minden hangszertől külön külön árjegyzék kérésre.

Ideiglenes nyugállományba helyezettek:

1913 szeptember hó 1-ével:

Marosi József, VIII. számú csendőrkörületbeli várakozási illetékel szabadságot járásörmeister, a megejtett újbóli felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfőlkélesi szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Budapest.

1913 november hó 1-ével:

Gömöri Mátyás, III. számú csendőrkörületbeli járásörmeister, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, népfőlkélesi fegyveres szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Csávo (Bács m.).

Mészáros József I., VI. számú csendőrkörületbeli járásörmeister, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfőlkélesi szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Székesfehérvár.

Szabó Lajos L., VIII. számú csendőrkörületbeli járásörmeister, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, népfőlkélesi fegyveres szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Bék (Bihar m.).

Sindler Imre, V. számú csendőrkörületbeli járásörmeister, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, népfőlkélesi fegyveres szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Nagyszalonta.

Pálka János, V. számú csendőrkörületbeli járásörmeister, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, népfőlkélesi fegyveres szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Szarvas.

Tóth Imre, I. számú csendőrkörületbeli járásörmeister, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, népfőlkélesi fegyveres szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Érzsébetváros.

Daróczy Endre, III. számú csendőrkörületbeli járásörmeister, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfőlkélesi szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Miskolc.

Fükö Pál, V. számú csendőrkörületbeli járásörmeister, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, népfőlkélesi fegyveres szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Sajószentkirály (Gömör m.).

Zilles János, IV. számú csendőrkörületbeli járásörmeister, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfőlkélesi szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Csanádapáca.

Berczki Sándor, VIII. számú csendőrkörületbeli járásörmeister, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, népfőlkélesi fegyveres szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Erőgyőző (Bihar m.).

Nemes Károly, IV. számú csendőrkörületbeli járásörmeister, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, népfőlkélesi fegyveres szolgálatra is nem alkalmas».

Választott lakhely: Sátoraljaújhegy.

Polgár István, IV. számú csendőrkörületbeli járásörmeister, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfőlkélesi szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Debrecen.

Nyugállományba helyezettek:

1913 november hó 1-ével:

Rosenaur Péter, VI. számú csendőrkörületbeli járásörmeister, a «Felülvizsgálati szabály» 3. §. 1. bekezdése alapján.

Választott lakhely: Pestszentlőrinc.

Fodor Pülöp, IV. számú csendőrkörületbeli járásörmeister, a «Felülvizsgálati szabály» 3. §. 1. bekezdése alapján.

Választott lakhely: Kassa.

Szöcs Mihály, VI. számú csendőrkörületbeli járásörmeister, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, népfőlkélesi fegyveres szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Pápa.

**Csendőrségi kalap-
borítók a 1 kor. 50 fill.
Íróasztalra dobo-
zok a 8 kor. Íróasz-
talra rekesz-fed-
lapok 60 és 80 fillér.**

Mindazeket előírásszerűen méretek
szerint és előírásnak megfelelően két
préselt papírral bevonva — szolgá-
lati könyvek, melyek hivatalból ber-
melve kúldhetők eszmékre és ugyan-
csak bérmentve küldöm vissza is — legjobban és legpénz-
többet mindentelő könyvkötő munkát és bármely más dobozokat is
külön méretek szerint elismert jó és szép kivitelben, olcsó áron ajánlunk.

Makó Károly könyvkötő és dobozgyártó, Brassó. 20 K-n felüli megren-
delések portómentesek.

FOGAK

A t. csendőrségnek külön megfigyelt rendkívül olcsó árak! Te telefon: József 41-16.

A kinek műfogra, foghúzásra, vagy fogtörésre van szüksége, az forduljon bizalommal lenni ennyit fog-
műtérhez, mely 10 éves fennállás-
sával jó hírnevet szerzett és a közön-
ség teljes bizalmát sikerült elnyernie. «Patent» szájpad/án nél-
küli fogorok és egyes fogak. Csempos fogak. 22 kor. aranykoronák.
Foghúzás fájdalommentesen 2 K. Fogtörés arany, platina,
szusz és ezemenetel 4 K-tól. Fogtisztítás hófehérre 2 K. Az
általán kívánt fogak szuszal meg/oklatók, ragasztó kitű-
zően alkalmasak. Szagot nem haszn. Fia évi írásbeli jóállan.

FENYVESI JENŐ
ÁLL. VIZSGÁZOTT FOGTECHNI-
KUS FOGTECHNIKAI MŰTERME
Budapest, VII., Thököly-át 22. I. em.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Szíves tudomásul, hogy üzlethelyiségünket, 1913. évi november hó 1-én VI. ker., Gyár-utca 26. szám a d (Gyár-utca és Horn Ede-utca sarkán) helyezük át.

Az újonnan rendszeresített VI., X. és XX. éves keresztek I-rendű aranyozott minőségben a hozzávaló szalagokkal és sávokkal, nemkülönben az új mozgósítási emlékkereszt és szalag raktárunkon kapható.

Könyvnyomda,
könyv-, papir- és
írószer-kereske-
dés, a magyar kir.
csendőrségi hiva-
talos nyomtatvá-
nyok és felszere-
lési czikkek leg-
nagyobb raktára.